

JOURNALISTI

9
2016

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
92. vuosikerta 11. 8. 2016

Toimittajat mediapomoina

Liisa Mayow, Maria Ruuska
ja Anniina Huhtala loivat
itselleen vakituisen työpaikan.

8

• TURKIN TOIMITTAJIEN AHDINKO S.6 • TOIMITTAJASTA OLUTSOMMELIER S.14 • VAPAALLA: VIRTAA AC/DC:STÄ S.30

tässä lehdessä

○ Toimittaja Toni Niemistö tienaa elantonsa ravijournalismista. **25**

KUVA: JOHANNES TERVO

○ Norjalaistoimittaja Øystein Windstad oli viiden sekunnin päässä kuolemastaan Tšetšeniassa. "Nyt olen entistä motivoituneempi kertomaan Tšetšenian tilanteesta."

16

○ Palkitun Ompelijatar-dokumentti-elokuvan ohjaaja Ville Suhonen sanoo, että 1930-luvun henkinen ilmapiiri ei välttämättä ole kaukana tästä päivästä.

12

Totuudellisuus, riippumattomuus, tarinankerronta ja tiedonvälitys eivät ole journalistien omaisuutta. Jollei journalismin periaatteita käytetä hyvin, neljättä valtiomahtia ei ole. Jos me emme käytä valtaamme hyvin, valta katoaa.

Toimittaja Tuija Pallaste Helsingin Sanomien Säätiön Stipendiblogissa 25. heinäkuuta

Suomessa tehdään parempaa ja analyttisempaa journalismia kuin aikaisemmin, mutta myös paljon höttöä. On kuitenkin naurettavaa etsiä vikoja esimerkiksi viestintätoimistoista

tai verovaroin rahoitetusta Ylestä, jos oma identiteetti on hukassa, journalistinen itsenäisyys kadoksissa ja toiminta murroksessa. Viimekätiset valinnat uutisista tehdään edelleen toimituksessa.

Viestinnän tekijä Eeva Lehtimäki
Viesti ry:n verkkosivuilla 11. heinäkuuta

Kolumnistina aistin ajan pulssia ja huomaan turuilla ja toreilla ja kahvipöytäkeskusteluissa, että Pokémon GO herättää kuitenkin myös paljon vastustusta ja vastarintaa. Pidän melko varmana, että tällaista merkittävää

vastarintaa on ihan oikeasti olemassa, minkä takia onkin tärkeää, että kirjoitin tämän kolumnin.

YleX:n toimittaja Jussi Latvala
kanavan verkkosivuilla 27. heinäkuuta

Journalismi on menossa siihen suuntaan, että toimittajat käyttävät blogeja, Twitteriä ja Facebookia lähteinä. Ovatko nämä lähteet enää luotettavia, kun yritykset ja yksityishenkilöt voivat vaikuttaa siihen, mitä ja miten mediassa käsitellään?

Deborah Kidane Nuorten Ääni -toimituksen
blogissa Suomen Kuvalehdessä 1. elokuuta

JOURNALISTI

Journalisti Journalisten
Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
92. vuosikerta 11. 8. 2016

TOIMITUS

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA
/ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Markku Lappalainen 040 586 0613

TOIMITUSSIIHTEERI/REDAKTIONS-
SEKRETERARE
Manu Marttinen 050 310 3036

TOIMITTAJAT/REPORTRAR
Nina Erho 050 379 8155
Marja Honkonen 050 379 9108

ULKOASU/LAYOUT
Heli Saarela 050 528 5001

TILAUKSET/BESTÄLLNINGAR
YAP Solutions Oy 09 856 67912
journalisti@nesenta.fi

PAINO/TRYCKERI
I-print Oy, Seinäjoki
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA/UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
(09) 6122 330, faksi (09) 640 361
PL 50, 00531 Helsinki

etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.släktnamn@journalistiliitto.fi
www.journalisti.fi

KANNEN KUVA: ALEKSI POUTANEN

*Journalisti vaalii
laadukasta journalismia,
sananvapautta ja
alan parhaita perinteitä.
Journalisti tarkastelee
kriittisesti media-alaa
ja sen ilmiöitä.*

MARKKU LAPPALAINEN ○ markku.lappalainen@journalistiliitto.fi

MV-lehti välttelee vastuuta

Kyymmenet kansalaiset ovat pyytäneet poliisia tutkimaan, onko *MV-lehdessä* harjoitettu lainvastaista toimintaa. Tutkinnassa nimikkeitä on määriteltä puoli tusinaa: kiihotus kansanryhmää vastaan, törkeä kunnianloukkaus ja kunnianloukkaus sekä rahankeräysrikos, rahapeli-rikos ja tekijänoikeusrikos.

Poliisi tarttui asiaan vasta julkisen paineen alla, kun ilmiön mitat ja muodot alkoivat hahmottua viime keväänä. Tuolloin valtakunnansyyttäjä **Matti Nissinen** otti kantaa uhkailun yleistymiseen ja julkisen sanan neuvosto laati toimittajiin kohdistuvaa uhkailua käsittelevän kannanoton. Keväällä myös *Journalisti* (4/2016) selvitti ilmiön yleisyyttä: joka kuudes vastaaja ilmoitti joutuneensa uhkailun kohteeksi.

Avoimesti rasistinen verkkokirjoittelu on vastenmielistä. Vihanlietsonnalla ei ole mi-

tään tekemistä sananvapauden kanssa, mikään vapaus ei anna oikeutta laittomuuksiin.

Niin ikään laitonta on julkaisua ilman tekijän lupaa tekstiä ja kuvia, jotka on tehty toisiin julkaisuihin. Tekijöillä ja kustantajilla on teoksiin oikeudet, joihin liittyy sekä moraalisia että taloudellisia, rahanarvoisia ulottuvuuksia.

”Sananvapauden kanssa vihanlietsonnalla ei ole mitään tekemistä.”

Perättömät jutut, vääristellyt henkilökuvat ja kaikkinaisen ilkeämielinen vihjailu eivät ole tiedonvälitystä, vaikka ne pake- toidaan lehden sisällöksi. Oikea tiedotusväline kantaa vastuunsa, korjaa virheensä ja toimii luottamusta ylläpitävien ammatillisten periaatteiden mukaisesti.

MV-lehti toimii kaikessa toisin. Sen päätoimittajaksi itseään kutsuva **Ilja Janitskin** pyyhkii hikensä *Journalistin ohjeilla*. Julkisuutta hän on tarpeen tul- len hakenut ja saanut sosiaalisen median avulla, mutta si- vustonsa ylläpitoon liittyvässä rikostutkinnassa on pysytellyt tavoittamattomissa.

Heinäkuun lopulla tuli julki STT:n uutinen, jonka mukaan poliisi hakee kärkeäoikeudesta *MV-lehden* ja *Uber uutisten* sulke- mista, koska päävastuullista toimijaa Janitskinia ei ole saatu kuultavaksi ja laittomaksi epäil- ty toiminta jatkuu.

Poliisin pyyntö on ymmärret- tävä, mutta perustuslaillisen sananvapauden kannalta pulmal- linen. Lain mukaan kaikilla on oikeus julkistaa ja vastaanottaa viestejä ”kenenkään ennalta es- tämättä”. Ennakkosensuuriin viittaava kokonainen julkaisun sulkeminen on ongelmallista, mutta se ei saa estää todennet- tujen laittomuuksien asianmu- kaista käsittelyä.

Hyvä uutisia

Mediajätit Alma Media ja Sanoma julkis- tivat heinäkuussa toisen kvartaalinsa tulostietoja. Ensimmäisen puoliskon tunnuslukujen valossa konserneilla menee hyvin siihen nähden, millaisiin uutisiin olemme saaneet tottua. Mainostulot kasvavat, digitaalinen bisnes vahvistuu.

Sanoman toimitusjohtaja **Susan Duinhoven** olettaa, että hyvä kehitys jatkuu samansuuntaisena vuoden loppuun asti. Alman **Kai Telannekin** on

tyytyväinen, muttei luonnehdi tulevaa yhtä sel- kein sanoin. Näiden nyt julkaistujen tulosten taustalla on paljon isoja järjestelyjä ja rankkoja leikkauksia, jotka ovat koetelleet työntekijöitä ja työyhteisöjä.

Hyvä on kuulla hyviä uutisia. Toivottavasti ne merkitsevät hyvää myös henkilöstölle: rauhaa tehdä töitä, luoda laatua ja kehittää uutta. Vakaut- ta, varmuutta. Hyvä mieli siivittää osaltaan eteen- päin, parempiin tuloksiin.

KASVO

TAPIO KIVISTÖ, 48

● Väitteli toukokuussa filosofian tohtoriksi Jyväskylän yliopistosta. Väitöskirja ”Kohti aikakauslehden ydintä. Suomalainen aikakauslehti, lukijan tarpeet ja mediamurros” analysoi aikakauslehtien sisältöjä, päätoimittajien käsityksiä lukijoiden tarpeista ja aikakauslehtien menestymisen edellytyksiä.

● Taloussanomien ja uutistoimisto Startelin uutispäällikkö. Työskennellyt aiemmin lukuisissa toimittaja- ja esimiestehtävissä sanoma- ja aikakauslehdissä.

● Asuu Espoossa, kotoisin Joutsasta.

Aikakauslehden ytimessä

Uutispäällikkö Tapio Kivistö pohtii väitöskirjassaan, miten aikakauslehdet selviävät digitalisoitumisesta.

ANNA-SOFIA NIEMINEN, TEKSTI • KAI WIDELL, KUVA

” Aikakauslehtien toimituksissa käydään liian vähän keskustelua siitä, mistä meidän menestyksemme voi johtua”, sanoo **Tapio Kivistö**.

Hänen toukokuussa tarkastettu väitöskirjansa pyrkii sanallistamaan näitä menestyksen eväitä. Kivistön mukaan toimituksissa kyllä ymmärretään hyvin, mistä kohderyhmä on kiinnostunut ja millainen sisältö sopii juuri omaan lehteen. Niiden perusteita ei vain yleensä kirjata ylös kovin järjestelmällisesti.

”Tämä osaaminen voi kadota, kun tekijät vaihtuvat.”

Kivistö kiinnostui väitöskirjansa aiheesta, kun aloitti vuonna 2010 Sanoma Magazines Finlandin aikakauslehtiryhmän toimitusten esimiehenä. Hänestä tuli aikakauslehtimies ”lähes yhdessä yössä”, kuten hän itse sanoo. Aiemmin hän oli työskennellyt yli 20 vuotta uutistoimituksissa.

Väitöskirjan löydökset kuulostavat kovin tutuilta: Aikakauslehdet ovat olleet erinomaisia löytämään kiinnostavia kohderyhmiä ja tyydyttämään heidän tarpeitaan. Ne ovat tarjonneet lukijoille asioita, jotka tiivistyivät kysymykseen miten minun kannattaisi elää. Kohderyhmän ymmärtäminen ja hallinta ovat jatkossakin avain menestykseen.

Erityisesti Kivistöä mietityttää, miten aikakauslehdet voivat menestyä verkossa. Varsinkin sosiaalinen media tyydyttää nyt ilmaiseksi tarpeita, joihin aikakauslehdillä oli aiemmin ikään kuin yksityisoikeus. Tarpeiden tyydyttämisen tavat ovat muuttuneet.

”Verkossa ei toimi, jos sanotaan, että näin

sinun kannattaa elää.”

Kivistön mielestä aikakauslehti ei voikaan mennä verkkoon sillä ajatuksella, että se alkaa tehdä sinne vain samanlaisia juttuja kuin printtiin. Sen sijaan lehti voisi esimerkiksi luoda yhteisöjä ja olla itse tiiviisti mukana toimijana niissä. Perinteisen sisällön rinnalla lukijoille voisi tarjota vaikka palveluja tai tuotteita.

Toki printtilehden tekeminenkin voi edelleen olla hyvin kannattavaa. Kivistö kuitenkin arvioi, että printtiaikakauslehdistö tulee supistumaan vielä olennaisesti.

”Kymmenen vuoden kuluttua yleinen ajatus voi olla monessa lehtitalossa, että olisi pitänyt tehdä vähän enemmän, muuttaa rohkeammin.”

Kivistö itse on palannut takaisin uutispuolelle ja työskentelee nyt *Taloussanomien* ja uutistoimisto Startelin uutispäällikkönä. Aikakauslehtiä käsittelevä väitöskirja ei juuri anna eväitä uutistyöskentelyyn, mutta se muutti ajattelua.

”Olisi pitänyt tehdä vähän enemmän, muuttaa rohkeammin.”

”Nyt tulee pohdittua enemmän, mistä lehden tekemisessä kuluttajatuotteena on kyse.”

Hänen mielestään alalle ylipäätään tekisi hyvää, jos alan ammattilaiset olisivat mukana mediatutkimuksessa. Silloin tuotekehitystä ei tarvitsisi tehdä niin mututuntumalla. ●

SJL:N VETOOMUS

● Journalistiliitto on pyytänyt Suomen hallitusta toimimaan, jotta Turkki pysäyttäisi mediaan kohdistamansa hyökkäykset.

● Ulkoministeri Timo Soinin (ps.) lehdistöavustaja Riikka Taivasalo kertoo, että Soinin puhelinkeskustelussa Erdoğanin kanssa käsiteltiin ”demokratiaa ja oikeusvaltioasioita”.

Mielenosoitus. Kansalaiset protestoivat kolmen turkilaistoimittajan vangitsemista Özgür Gündem -sanomalehden toimituksen edustalla Istanbulissa kesäkuussa 2016.

Odotettavissa synkkenevää

ARI LAHDENMÄKI, TEKSTI • OZAN KOSE AFP/LEHTIKUVA, KUVA

Tutkija Halil Gürhanlı ennustaa Turkin demokratian ja lehdistönvapauden tulevaisuudelle vain mustan sävyjä.

Luvut ovat niin absurdeja, että tutkija **Halil Gürhanlı**lla on välillä vaikeuksia pitää äänensävyänsä vakavana, vaikka aihe on lohduton. Turkissa ainakin 60 000 ihmistä on erotettu työstään heinäkuun 15. päivän vallankaappausrytyksen jälkeen.

Yli 20 000 otettiin kiinni tai pidätettiin. Viranomaiset jahtavat journalistieja: yhdysvaltalainen CNN raportoi heinäkuun lopussa, että 89 toimittajaa oli määrätty pidätettäväksi ja 24 radio- tai tv-yhtiön toimitukset peruttu.

Väitöskirjatutkijana Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa toimiva Gürhanlı sanoo kuitenkin ehkä hieman yllättäen, etteivät vallankaappausyritystä seuranneet puhdistukset merkittävästi huonontaneet toimittajien asemaa. Syy on karu.

”Toimittajien tilanne ja sananvapaus Turkissa olivat surkealla tolal-

la jo aikaisemmin. Eivät ne olleet yhtään paremmat 14. heinäkuuta.”

Gürhanlı on keskustellut erään toimittajan kanssa, joka oli pidätettynä sekä ennen epäonnistunutta vallankaappausta että sen jälkeen. Journalistin vaara saada potkut on ehkä hieman entistäkin suurempi, mutta kriittiset, riippumattomat toimittajat työskentelevät yhä.

”Turkkilaiset toimittajat ovat olleet koko ajan vaarassa menettää työnsä ja jopa henkensä. Ne, jotka pelkäsivät ennen vallankaappausta, eivät pelkää nyt enempää”, Gürhanlı sanoo.

TURKIN JOURNALISTIEn toimintavapaus alkoi Gürhanlin mielestä rapistua keväällä 2013, kun Istanbulin Gezipuistossa oli massiivisia mielenosoituksia.

Esimerkiksi Turkin ulkopuolella hyvin tunnettu *Hürriyet*-lehti on joutunut palkkaamaan hallitusta myötäileviä kolumnisteja ja toimittajia. Sen kriittinen ote on Gürhanlin mielestä heikentynyt.

”Mutta tämä kaikki tapahtui siis

jo aikaisemmin. Ei yhdessä yössä mikään muuttunut.”

Hän ei halua henkilöidä Turkin demokratian rappiota presidentti **Recep Tayyip Erdoğanin** vaan koko Turkin hallitukseen. Kyse ei hänestä ole vain islamisaatiosta.

”Turkki ei koskaan ole täysin saavuttanut demokratiaa. Armeija sanoi aina luovansa sekularismia, mutta tosiasiaa sekularistisen valtion unelma ei ikinä toteutunut”, Gürhanlı sanoo.

Hän muistaa 1990-luvun alun ennen AKP-puolueen valtaan tuloa.

”Se oli Turkin vasemmistolle kauheaa aikaa, mutta toisaalta televisiossa näki poliittista satiiria. Ei toimittajia sen takia pidätetty eikä nostettu kunnianloukkausjuttuja.”

Seitsemässä vuodessa AKP-puolueen ollessa vallassa lehdistönvapauden rippeetkin on viety.

”Toki Turkissa jo 1970-luvullakin pidätettiin ja kidutettiin toimittajia. Nykyään toimittajia on vankilassa vähemmän, mutta viimeksi kuluneiden viiden-seitsemän vuoden aikana painostus on toisenlais- ta”, Gürhanlı sanoo.

GÜRHANLIN MIELESTÄ Turkin vallankaappauksen jälkeisistä tapahtumista on Suomessa raportoitu hyvin: on kerrottu yliopistoväen ja toimittajien ahdingosta sekä siitä, keitä hallituksen vallankaappauksesta syyttämät gülenistit ovat.

”Ehkä kaipaisin mediaan vielä kurdien näkökulmaa. Mitä mieltä he ovat, kun heitä on vainottu 30 vuotta ja taas heidät suljetaan pois politiikasta? Ja mitä ajattelee alaviittivähemmistö?”

Turkin tulevaisuudelta Gürhanlı ei odota kummoisia. Hän jakaa turkkilaisen ekonomistin, Harvardin professori **Dani Rodrikin** näkemyksen, jonka mukaan Turkilla on edessään kaksi tietä: Parhaimmillaan siitä voi tulla Malesian kaltainen maa, jossa on vapaa talous mutta joka ei ole uskonnollisesti, sosiaalisesti eikä poliittisesti vapaa. Pahempi vaihtoehto on Afganistanin kaltainen äärimmäinen jakautuminen.

”Näköpiirissä on vain mustan eri sävyjä. Hallituksen painostus on kovaa.” ●

ASKO LEHTONEN

lehtonenasko@gmail.com
KIRJOITTAJA ON SALON SEUDUN
SANOMIEN YHTEISKUNTATOI-
MITUKSEN ESIMIES JA TURUN
SANOMALEHTIMIESTYHDISTYKSEN
PUHEENJOHTAJA.

Making of

Yli kolmenkymmenen toimittajavuoden aikana olen kuullut monenlaisia kysymyksiä jutun teosta. Osa on sisältänyt arvostelua, osa ohjeistusta, mutta moni on esitetty puhtaasta uteliaisuudesta: miten jutut oikein syntyvät? Toimittajankin on hyvä kysyä tätä itseltään silloin tällöin.

Johanna Vehkoo usuttaa (*Journalisti* 6/2016) tiedotusvälineitä kertomaan lukijoille, kuuntelijoille ja katsojille nykyistä avoimemmin lähteistä ja johtopäätöksistä, joihin uutiset perustuvat. Tällä tavalla näytettäisiin, miten journalisti eroaa muusta viestinnästä.

Läpinäkyvyyden vaatimus on asiallinen, mutta minä tarkoitan tässä vähän muuta: kuvauksia siitä, miten jutut syntyvät. Väkisinhän työprosessin aikana mietitään myös journalistisia kriteereitä, mutta nyt se ei olisi pääasia.

”KYSEINEN AIHE syntyi matkalla töistä kotiin Lannevedelle, kun hoksasin, että Uuraisten kirjasto on auki ja piipahdin siellä. Lueskelin jotain luontolehteä, ja siinä oli kirjoitus hyönteisravinnosta.”

Tällä tavalla *Keskisuomalaisen* toimittaja **Tapani Luotola** paljastaa (*Suomen Lehdistö* 4/2016), miten arkisesti syntyi Sanomalehtien liiton kilpailussa parhaaksi rankattu näkökulma. Luotolan kolumni käsittelee hyönteisravinnon mahdollisuuksia helpottaa ruokapulaa.

Kertomuksen kruunaa se, että palkittu kirjoitus syntyi ”siitä tuskallisesta tietoudesta, että luultavasti on minun vuoroni kolumnoida seuraavana”. Hyvään juttuun ei tarvita valtavaa sanomisen pakkoa tai kirjoittamisen intoa, vaan aika-taulu ja ymmärrys siitä, että työskentelee yhteisössä.

Lapin Kansan **Risto Pyykkö** ker-

too samassa lehdessä, että hän miettii tekstin rakenteen ajoissa valmiiksi ja kertoo tarinaa kohtauksittain.

Samalla tavalla voisi puhua romanikirjailija tai elokuvakäsikirjoittaja.

HELSINGIN SANOMIEN toimittajat ovat kertoneet töistään Kansallisteatterin lavalla *Musta laatikko* -esityksissä. Lukemani ja kuulemani perusteella tilaisuudet ovat olleet onnistuneita; ainakin ne on myyty loppuun. Ihmiset ovat siis lehden tilauksen lisäksi valmiita maksamaan myös siitä, että näkevät, ketkä juttuja tekevät ja kuulevat, miten se tapahtuu. Se on hienoa.

En halua, että toimittajat tupautuvat julkisuuteen ohi oman roolinsa.

Anu Silfverberg pohti *Journalistissa* (7/2016) minäkertojan paikkaa.

Minä saa näkyä jutussa vähintään silloin, kun toimittajalla on selkeä rooli kuvaamisessa tilanteissa, hän kirjoitti. Milloin rooli olisi selvempi kuin silloin, kun toimittaja kertoo asiantuntijana omasta työstään?

SUOMALAISTEN KIRJAILIJOIDEN työn kuvauksista on koottu monta nidettä, ja elokuva- ja tv-töiden kylkeen tuotetaan ”näin tehtiin” -dokumentteja. Miksi myös uutisten, reportaasien ja henkilöhaastattelujen lukijoita ei kiinnostaisi tietää, miten jutut ovat syntyneet?

Tarinoiden takana olevien tarinoiden kertominen näyttää median kuluttajille, kuinka luovaa toimittajan työ on parhaimmillaan ja kuinka rutiininomaista ikävimmillään. Se valaisee myös, millä perusteilla aiheet ja näkökulmat valitaan.

Lisää kertomuksia jutun teosta, kiitos – silläkin uhalla, että ne saattavat olla kiinnostavampia kuin itse jutut. ●

Työnä yrityksen johtaminen

Kun vakituista työtä mediataloista ei kuulunut, Liisa Mayow, Maria Ruuska ja Annina Huhtala päättivät luoda sellaisen itselleen.

MINTTU-MAARIA PARTANEN, TEKSTI • ALEKSI POUTANEN, KUVAT

Aurinko paistaa kirkkaalta taivaalta ja häikäisee silmiä. Aurinkoiselta pihalta on vain kivenheiton matka viestintäyrittäjyteen, joka on kuin suoraan kasvuyritysten katalogista. On valkoiset seinät, teolliset putkirakenteet näkyvillä katossa, muodikkaita nuoria ihmisiä lasikoppikouksissa Mac-läppäreiden kanssa. Kaikkialla on innokas hyrinä, vaikka työntekijät hipsuttavat villasukissaan.

Viestintäyrittäjä Kaskas Media jakaa töölöläisen toimitilan yhdessä ajatushautomo

Demos Helsingin ja konsultointiyrittäjä Demos Effectin kanssa. Vaikka yritys näyttää trendikkäältä, kasvu ei ole pääasia.

"Kehitämme toimintaa, mikä yleensä tarkoittaa kasvua, mutta emme ole perinteisessä mielessä kasvuyritys", huomauttaa **Maria Ruuska**.

Kaskas Media ei kerää enkelisijoittajilta rahoituskierroksia, mutta se on hyvä esimerkki, kuinka toimittajat luovat itselleen uutta työtä.

UNELMIEN TYÖ. Sitä toimittajuus tarkoitti Kaskas Median perustajille **Annina Huhtalalle**, **Liisa Mayowille** ja Maria Ruuskalle. Toimittajana he tapasivat kiinnostavia ihmisiä, pääsivät uskomattomiin paikkoihin ja parhaimmillaan pystyivät työ-

lään vaikuttamaan yhteiskuntaan.

Kaikki työskentelivät media-alan pääkallopaikoilla, isojen lehtien sunnuntailiitteissä, Ylessä, Nelosella, aikakaus- ja iltapäivälehdissä.

Sitten alkuhuuma haihtui. Pätkät seurasivat silppuisina katkoina toisiaan. Väliin mahtui freelancerin arkea ja projekteja.

"Pääsimme työelämään median viimeisen kultakauden lopulla. Sitten alkoi puhe median ahdingosta. Jossain vaiheessa tajusin, että vaikka tein työtäni hyvin tahansa, joustin ja venyin, niin sekään ei taannut vakituista työpaikkaa", Annina Huhtala sanoo.

Isoissa mediataloissa he tunsivat olevansa matkustajina valta-

Uusi identiteetti. Toimittajat Liisa Mayow, Maria Ruuska ja Annina Huhtala perustivat Kaskas Median. Nyt he ovat työntekijä, mutta ajattelevat toimittajan työstä samalla tavalla kuin ennenkin.

merilaivassa, jota eivät voineet ohjata. Median ansaintalogiikan murros ei ollut toimittajien käsissä. He halusivat ymmärtää markkinalogiikan ongelmien takana ja päästä ohjaamaan laivaa.

”Koska se ei valtamerilaivassa onnistu, pitää rakentaa itse jolla”, Huhtala kuvaillee.

Vuonna 2013 Huhtala, Mayow ja Ruuska perustivat Kaskas Median. Kaikilla oli sama intohimo: tehdä tutkimustiedosta aiempaa vaikuttavampaa ja näkyvämpää, jotta esimerkiksi poliittiset päätökset voisivat perustua tutkimustietoon nykyistä vahvemmin.

Kaskas keskittyy tiede- ja asiantuntijaviestintään, ei perinteiseen journalismiin. Yritys ei tarvinnut alkuinvestointeja Helsingin Punavuoreessa sijaitsevaa kivijalkatoimistoa lukuun ottamatta.

”Muistan, kuinka kauhistelimme 600 euron kuukausivuokraa. Ensimmäisen vuokranmaksun jälkeen investoinnin järkevyyttä ei tarvinnut enää miettiä, sillä työtila maksoi itsensä nopeasti takaisin”, Mayow sanoo.

Yhtäkkiä toimittajilla oli yritys, jolle piti saada asiakkaita. Se vaati näkökulman muutoksen.

”Ennen menin paikalle sillä, että olen toimittaja ja teen tätä juttua. Yhtäkkiä pitikin mennä esittelemään itsensä itsevarmasti kaikille, että meillä on tällainen yritys. Se on tosi iso juttu”, Huhtala muistelee.

SUOMESSA ON TYYPILLISTÄ piilotella hyviä ideoita, jotta kukaan ei varastaisi niitä. Kaskas teki päinvastoin. He kertoivat yrityksestä kaikkialla ja pallottelivat yritys-idea mentoreiden ja sparraajien kanssa. Jopa *Aamulehti*-ajoilta tuttu **Matti Apunen** sai kolmikon vieraakseen.

”Apunen vähän ihmetteli aluksi, mutta vähitellen hän innostui ja antoi paljon hyviä lisäideoita ja sparrausta”, Mayow sanoo.

”Yrityksen perustamisessa pitää olla paljon pokkaa, erityisesti nuorilla naisilla”, hän lisää.

Suhteiden ja verkostojen ansiosta yritys alkoi löytää asiakkaita. Kaskasin ei tarvinnut panostaa markkinointiin, sillä hyvä työ puhui puolestaan puskaradion kautta. Asiakkaat ovat pääosin tutkimusta rahoittavia säätiöitä, yliopistoja ja valtion tutkimuslaitoksia, joille yritys järjestää koulutuksia ja auttaa tutkijoita ja tutkimusryhmiä parantamaan viestintäänsä. Leikkaukset korkeakoulutukseen ja tutkimukseen näkyvät työssä kiertoteitse.

Yrityksen työn myynti ei tuntunut

oudolta, sillä toimittajakin kaupaa työtään juttuideoina. Freelancerin työ perustuu täysin myyntiin.

Kaikki kolme ovat sitä mieltä, että vaikka mediataloissa markkinoinnin ja journalismin erottamiselle on syynsä, jokaisen toimittajan kannattaisi kiinnostua numeroista työnsä takana. Siitä, mikä talouden reunaehdot journalismia sanelevat.

Välillä julkisesta keskustelusta saa kuvan, ettei mikään ole yhtä vaikeaa ja byrokraattista kuin yrityksen perustaminen Suomeen. Kaskasin perustajat ovat eri mieltä. Starttiraha auttoi alkuun. Kaikki yrityksen hallintoon ja byrokraatiaan liittyvät asiat ovat selvitettävissä toimittajan taidoilla tai kysymällä apua.

”Eivät eläkevuoksu- ja palkkausasiat ole missään nimessä sieltä vaikeimmasta päästä”, Mayow huomauttaa.

Vaikeinta on pitää yritys kannattavana ja päättää, mihin suuntaan se on menossa. Millaisia ratkaisuja pitää nyt tehdä, että joulukuussakin voi maksaa työntekijöille palkkaa? Se tuo työhön uudenlaisen vastuun.

YRITTÄMINEN JA TOIMITTAJAN identiteetti eivät ole kolmikon mielestä ristiriidassa. Kenellekään toimittajan työ ei ole tarkoittanut pelkkää jutun kirjoittamista. Se on kykyä kysyä, ihmetellä ja hahmottaa suurista ja vaikeista asioista tärkein sekä vaikuttaa yhteiskunnallisesti. Yritystoiminta mahdollistaa kaiken tämän.

”Toimittajan identiteettiin on tullut vain lisää puolia”, Huhtala sanoo.

Työntekijämäärän kasvamisen myötä toimittajan työn päälle on tullut yritysjohtaminen. Kolmikko pohtii paljon sitä, miten työpaikan hyvä ilmapiiri pysyy yllä kasvusta huolimatta ja millaisia pomoja he haluavat olla.

”Onneksi toimituksissa sai työskennellä hyvin erilaisten, hyvien pomojen alaisuudessa. Kun vaikka haastateltava tuli linjoja pitkin, pomo otti ohjat käsiinsä ja sanoi, että hän hoitaa tämän”, Mayow kiittää.

Kaikki haluavat olla johtajia, jotka mahdollistavat työntekijöidensä kehittymisen ja raivaavat tilaa alaisilleen toteuttaa itseään. Liisa Mayow ja Maria Ruuska tuntevat toisensa jo lapsuuden ajan muodostelmaluistelujoukkueesta. Siellä johtaminen oli käskyttävää ja autoritääristä. Joukkueurheilusta jäi kuitenkin käteen paljon ammennettavaa myös yritykseen.

”Yhdessä voitamme ja yhdessä häviämme. Hyvät työntekijät ovat kaikki kaikesa”, Ruuska sanoo. ●

KASKAS MEDIA OY

● Tiedeviestintään ja asiantuntijatietoon keskittyvä viestintäyritys.

● Perustettu vuonna 2013.

● Omistajat Annina Huhtala, Liisa Mayow ja Maria Ruuska.

● 10 työntekijää.

● Toukokuussa päättyneen tilikauden liikevaihto 520 000 euroa.

Eteenpäin. Kaskas Median omistajakolmikko pohtii paljon sitä, millaisia pomoja he haluavat olla.

99

Ennen menin paikalle sillä, että olen toimittaja ja teen tätä juttua. Yhtäkkiä pitikin mennä esittelemään itsensä itsevarmasti kaikille, että meillä on tällainen yritys.

Annina Huhtala

Vakituinen työ pakenee viestintäyrityksiin

Vuodesta 2008 alkaen mediayritykset ovat irtisaneet toimittajia noin 200 henkilön vuositasoa. Eläköitymistien ja määräaikaisten työsuhteiden vähentymisen kautta työ on hävinnyt 300 toimittajalta vuosittain. Kun alan opiskelijoiden määrä ei ole merkittävästi vähentynyt, toimittajat joutuvat miettimään työtään uusiksi.

”Kun tapaan toimittajaopiskelijoita, he pitävät freelanceriyyttä todennäköisenä tulevaisuutena”, kertoo Journalistiliiton työehtoasiamies **Jussi Salokangas**.

Työtilanteen kiristyminen näkyy erityisesti freelancereiden ansioissa. Palkkiotaso on keskimäärin puolet kuukausipalkkaisten ansioista. Salokankaan mukaan harva pystyy enää työllistämään itsensä pelkällä journalismilla. Moni on saanut asiakkaita erityisesti viestintäpuolel-

ta. Tilastoja yritysten lisääntyneestä määrästä ja palkkauksesta ei ole, mutta liiton arvion mukaan toimittajien työ siirtyy nyt viestintäpuolelle.

Anna Zareffin, Nina Rahkolan ja Mari Karpisen perustama KOKOmedia syntyi MTV:n ytkierroksen aikana vuonna 2011. Nina Rahkolan mukaan kolmikko perusti yrityksen oikealla hetkellä.

”Toimittajista yhä harvempi sai vakituisia sopimuksia ja työpaikat olivat kiven alla. Yt-kierre mediayhtiöissä ei ole sittemmin laantunut.”

MTV on ollut alusta asti yrityksen pääasiakas. Journalistisen työn lisäksi KOKOmedia on löytänyt toimeksiantoja esimerkiksi juontokeikoista ja koulutuksista.

”Juontokeikat ovat hyviä oman osaamisen

markkinointitapahtumia, jotka poikivat usein lisää keikkoja”, Rahkola kertoo.

Yhteiskunnallista journalismia ja viestintää tekevässä Noon Kollektiivissa on myös mukana monta toimittajaa. Vuoden alussa osa kollektiivin jäsenistä perusti Noon Viestintä -osakeyhtiön. Sen hallituksen puheenjohtajana toimii aikakauslehdissä toimittajauransa tehnyt **Meri Nykänen**. Myös kollektiivi on löytänyt töitä viestintäpuolelta, erityisesti järjestöistä. Noon kouluttaa sekä tekee lehti uudistuksia ja lehtien sisällöntuotantoa järjestöille.

”Porukassa on voimaa. Kun kaikkien kollektiivin jäsentemme kontaktit laitetaan yhteen, meille on syntynyt hyvä verkosto asiakkaita”, Nykänen sanoo.

Minttu-Maaria Partanen

Menneisyyden kuvittaja

KALLE KINNUNEN, TEKSTI • TEEMU KUUSIMURTO, KUVA

Ville Suhonen etsii historiallisissa dokumenttielokuvissaan totuutta. Hän tietää, ettei koskaan saavuta sitä.

Elävää historiaa. Ville Suhosen Ompelijatar-dokumenttielokuva kertoo viimeisestä Suomessa kuolemaan tuomitusta naisesta Martta Koskisesta.

Kun **Ville Suhonen** sai uusimman dokumenttielokuvansa *Ompelijattaren* valmiiksi, hän odotti voimakasta reaktiota.

"Vain muutamia kommentteja tuli sävyllä miksi teet maanpetturista sympaattisen marttyyrihahmon", Suhonen kertoo.

"Ehkä syy on se, että naista ei pidetä uhkana kansalliselle identiteetille."

Ompelijatar käsittelee viimeisen Suomessa teloitettun naisen **Martta Koskisen** elämää. Koskinen oli kommunisti, joka auttoi rintamakarkureita. Kiinni jäätyään hän ei paljastanut tovereitaan Valtiolliselle poliisille.

Arvosteluissa *Ompelijatarta* keuhuttiin keinojensa vetäytydessä fiktioelokuvan kaltaiseksi. Keväällä se voitti parhaan dokumentin Jussi-palkinnon. Dokumentille hyvin poikkeuksellisesti se sai Jussi-ehdokkuuksia myös muissa kategorioissa, parhaasta käsikirjoituksesta, leikkauksesta ja äänisuunnittelusta. Televisioesityksissä ja Yle Areenassa elokuva on saanut jo 600 000 katsojaa.

ELOKUVA TEMPAA mukaan ilman lavastettuja kohtauksia tai puhuvia asiantuntijapäitä, joilla uskottavuutta usein luodaan. Kronologisesti etenevässä *Ompelijattaressa* on valokuvia, arkistokuvaa, uusia kuvia tapahtumapaikoilta sekä kertojien äänet. Tunteisiin vetoamiseen ja jännittävän tarinan kertomiseen ei tarvitaakaan enempää.

"Journalistista vaikutelmaa lisäisi, jos elokuvassa olisi asiantuntijoita puhumassa. Silloin ulkoistaisin totuudellisuuden ongelman heille. Se olisi toki helpompaa."

Suhonen sanoo pitäneensä *Ompelijattaren* niin "oikeana" kuin mahdollista. Hän halusi käyttää tapahtumapaikkoja esitellessään värikuvaa, koska se heti kertoo katsojalle, että kyseessä on vain kuvitus.

"Jos tunnen aihetta vähänkin, tunnistan arkistomateriaaleista sen, mikä ei liity asiaan ja on vain väkisin liitettyä kuvitusta. Mietin haastateltavien valintaa ja sitä, kuinka paljon heitä on ohjattu. En siedä asiantuntijoita, jotka jälkiviisaasti kommentoivat tapahtumia nykyajasta käsin. Tiedän, että katsoja ottaa kirjaimellisesti sen mitä sanotaan."

Ompelijattaressa on myös sävyttävä ajan-kohtainen taso, joka tulee tarinasta. Elokuvaa ei kerro vain Koskisen kohtalosta, vaan jakautuneesta kansakunnasta. 1930-luvun henkinen ilmapiiri ei ole välttämättä kaukana tästä päivästä.

OMPELIJATTAREN VASTAANOTTO yllätti Suho-

sen, sillä hänen edellinen historiaa käsittelevä dokumenttinsa *Jäämarssi* herätti kiukkua. Sen aiheena olivat venäläiset sotavangit Suomessa. Suhosta syytettiin historian vääristelystä, kun hän kertoi, että suomalaiset olivat osasyllisiä sotarikoksiin. Elokuvassa oli kuitenkin ainoastaan asioita, jotka ovat virallisten asiakirjojen mukaan totta. Silti verkkokeskusteluissa Suhosta haukuttiin nimeltä.

”En siedä asiantuntijoita, jotka jälkiviisaasti kommentoivat tapahtumia nykyajasta käsin.

Ompelijattaren ensi-illan jälkeisissä keskustelutalaisuuksissa oli rauhallisempaa.

"Toki yleisöstä tuotiin esille näkemys, että koska Martta Koskinen oli maanpetturi, hänet tulikin teloitaa. Jos ne olisivat päässeet valtaan, Suomi olisi ollut osa Neuvostoliittoa. Eiväthän tämän näkemyksen julistajat osaa asettua siihen hetkeen eivätkä he osaa katsoa, mitä edelliset 25 vuotta Suomessa olivat olleet. Se on jälkiviisastelua, se on historiantajun puutetta, ja se meille on koulussa ja kodeissa opetettu", Suhonen miettii.

"Välillä tuntuu siltä, että Suomen sadan vuoden historiankirjoitus on lukittu, eikä sitä saa ruveta hajottamaan."

Jäämarssin ja *Ompelijattarenkin* näkökulmien herättämät kiukkuiset kommentit kertovat, että hyvin vähän on muuttunut ajattelussa sitten 1940-luvun. Halu esittää yhä syytöksiä 74 vuoden takaisista tapahtumista kertoo tästä ajasta, ei sota-ajasta.

"Ja Koskisen maanpetossyyte on edelleen voimassa, mihin se olisi hävinnyt", Suhonen sanoo.

"Meillä Suomessa historiankirjoituksessa kaikki pysyy ennallaan. Suurimmassa osassa maailman maita on tapahtunut myllerryksiä, joiden vuoksi historiantulkintaa on asetettu kyseenalaiseksi."

Koskisen valinta päähenkilöksi johtui siitä, että hän on niin kiinnostava hahmo.

"Jostain Valpon etsivästä voisi tehdä hyvän dokumentin. Mutta kun päähenkilöinä ovat nämä naiset ja teemana se, kuinka rajusti miehin yhteiskunta heitä kohteli, tiesin että tarinassa itsessään on vahva tunnetaso, jota elokuvantekijän ei tarvitse erikseen luoda."

DOKUMENTTIELOKUVAN SUHDE journalismiin on monimutkainen. Useimmat dokumentti-

ohjaajat toteavat, ettei dokumenttielokuva ole journalismia. Jos tarkoituksena on tehdä mahdollisimman kiinnostava elokuva, katsojan tunteiden manipuloiminen kannattaa. Kerronta vaatii, että näkökulmaa rajataan tiukasti. Monimutkaisempien tosiasioiden välittäminen mutkistaisi hyvää tarinaa.

Suhosen elokuvissa faktat ovat niin kohdallaan kuin mahdollista, eikä hän spekuloi.

"Mutta tiedostan huijaavani katsojaa koko ajan. Vaikka tarina on journalistiset määreet pitävää historiaa, haluan välittää tunnetasoa musiikilla ja kuvilla, koska ei *Ompelijatar* ole mikään väitöskirja."

Historialliset sotaelokuvat eivät häntä kuitenkaan juuri kiinnosta.

"Ovatko taistelukohtaukset rintamalla ainoa tapa kertoa sodasta?"

Sodanvastaisiksikin kuvailluissa näytelmä-elokuvissa taistelukohtaukset muuttuvat sodan ja tappamisen fetisoinniksi. Suhonen toivoisi monisyisempää ja laajempaa ajattelua.

Hän ei usko, että tekeillä oleva uusi *Tuntematon sotilas* herättäisi varsinaista keskustelua sisällöllään, vaikka siinä keskusteltavaa olisi.

"Eiköhän se suuren yleisön keskustelu sisällöstä jää siihen, onko siinä liikaa naintikohtauksia." ●

VILLE SUHONEN

● Vuonna 1964 syntynyt elokuvaohjaaja, käsikirjoittaja ja kirjailija.

● Ylioppilaslehden elokuva- ja kulttuuriarvos-
telija 1988–1992, kirjoittanut freelancetoimit-
tajana myös muun muassa Helsingin Sano-
miin ja Filmihulluun.

● Ohjannut ja kirjoittanut Suomen sotien
aikaista historiaa käsittelevät dokumenttielo-
kuvat *Ompelijatar* (2015) ja *Jäämarssi – Suo-
men matkaopas 1941–1942* (2011).

● Ohjannut menestysdokumentin Metsän
tarina (2012) yhdessä Kim Saarniluodon kans-
sa. Käsikirjoittanut fiktioelokuvan Poika ja
ilves yhdessä amerikkalaisen Martin Danielin
kanssa.

MARTTA KOSKISESTA KERTOVA KIRJA OMPELIJATAR
ILMESTYY SYYSKUUSSA (GUMMERUS)

Olutlähettäjä

Freelancetoimittaja Maria Markuksesta tuli hiljattain Suomen ensimmäinen olutsommelier. Silti olut ei ole hänen ainoa eikä viimeinen intohimonsa.

NINA ERHO, TEKSTI • LIISA TAKALA, KUVA

Freelancetoimittaja **Maria Markuksen** kiinnostus olueen syntyi seitsemän vuotta sitten Tanskaan suuntautuneella kesätävän kehityksen pressimatkalla.

”Menimme illalliselle panimoravintolaan, jossa tarjoiltiin jälkiruoallekin sopiva olut. Silloin tajusin, miten hieno ja monipuolinen ruokajuoma se on.”

Matkan jälkeen Markus alkoi kiinnittää oluisiin enemmän huomiota ja hankkia niistä lisää tietoa. Jonkin ajan kuluttua hän palasi tekemään haastattelun ravintolan perustajasta. Kun tämä mainitsi olutsommelierin koulutuksen, ajatus jäi hautumaan.

Nyt Markus on Suomen ensimmäinen olutsommelier eli oluen asiantuntijalähettäjä ja puolestapuhuja. Rooiin kuuluu innostaa ihmisiä arvostamaan olutta salonkikelpoisena ruokajuomana, mikä onnistuu käytännössä esimerkiksi antamalla siitä asiantuntevia makuparisuosituksia ruoan kanssa.

”Olut sopii pohjoiseen lähiruokaan, ja haluaisin sen nousevan viinien rinnalle ruokapöytään. Myös olutkulttuurissa pitäisi etsiä enemmän hienoja makuivahteita ja vähemmän virhemakuja.”

SOMMELIERINA MARKUS on jo järjestänyt muutamia maistiaisia kotikaupungissaan Jyväskylässä ja tehnyt ravintoloille olutsuosituksia, mutta kovimmassa käytössä

uudet tiedot ovat olleet journalistina. Keväällä häneltä ilmestyi myös oluen tekemistä kotiooloissa käsittelevä kirja *Rakkaudella pantua* yhdessä olutharrastaja ja -bloggaaja **Mika Laitisen** kanssa.

Moni oluttoimittaja ja -harrastaja tekee paljon arvioita, mutta itseään naurussa suin ”ihmisnarkkariksi” luonnehtivaa Markusta kiinnostavat eniten tekijöiden tarinat.

”Mielestäni en naulitse mitään kiinni sillä, että opiskelen jotain lisää.”

”Niissä jutuissa olut on raamina, mutta sen äärellä voi kysyä ja keskustella mistä vaan.”

Olutsommelierin tutkinnon suorittaminen kesti pari vuotta, koska Markuksella ei ollut alan ammattitaustaa. Käytännössä koulutus tarkoitti maisteluiden ja portfolion tekemistä Suomessa ja kursien ja parituntisen loppukokeen suorittamista The British Beer Academyssa Lontoossa.

”Loppukokeessa piti tunnistaa oluita ja niiden virhemakuja ja antaa ruokasuosituksia. Koetuksella oli etenkin se, miten vakuuttavasti pystyy puhumaan oluesta.”

KUN HYVINVOINNISTA JA terveydestä paljon kirjoittanut Markus aloitti olutsommelierin koulutuksen, häneltä kyseltiin, miten aihepiirit sopivat yhteen. Hän itse ei ymmärrä, miksi eivät sopisi.

”Mielestäni en naulitse mitään kiinni sillä, että opiskelen jotain lisää. Jos nimeni tunnustetaan olutasioista, se on vaan hyvä. Puhe oluesta on murtanut monessa muussakin työtilanteessa jään.”

Erityisosaamisestaan huolimatta Markus ei halua jäädä yhden kortin varaan sen paremmin toimeentulon kuin ”elämän kuohkeudenkaan” kannalta, vaan vaihtelua ja asioille syttymistä pitää olla. Silti eri asioita ei pidä huolettomasti sekoitella.

”Oluentuntijana saan panimoilta näytteitä, mutta journalistina en kirjoita niistä suoraan juttuja. Yritykseni tekee sekä viestintää että journalismia, mutta viestinnän teettäjistä en journalistina kirjoita. Kun osallistun pressimatkoille, valitsen itse, mistä kirjoitan. Vaikka tunnen joogaa ja oluita, en aio järjestää olutjoogaa.”

Vaikka journalismin ja viestinnän raja-aitoja on viime vuosina pyritty kaatamaan, Markus uskoo, että asiasta kiinnostunut tekijä pystyy tajuamaan niiden olennaiset erot ihan maalaisjärjellä.

KUN MARKUS KYMMENISEN vuotta sitten päätti ryhtyä freelanceriksi, hän ajatteli jatkavansa nelikymppiseksi ja etsivänsä

Intomieli. Hiljattain olutsommelieriksi valmistunut Maria Markus syttyy uuden oppimisesta ja monenlaisten asioiden tekemisestä. ”Telkkaria en juuri ehdi katsella, ja lomamatkallakin teen usein jonkun keikan. Ehkä pysähtymisen hetkeni on sitten jooga – siinä minulla ei ole mitään päämääriä eikä tavoitteita.”

sitten ”turvallisemman työpaikan”. Toisin kävi, sillä eteen on tullut yhä uutta mielenkiintoista, joka on painanut vaa’assa enemmän kuin ajoittainen pätkäily toimeentulosta.

Freelanceuransa alussa Markus ensimmäiseen kirjoitti ja käänsi juttuja, viime vuosina taas on painottunut organisaatioviestintä pohjoismaisille yrityksille ja viranomaisille. Kun yksi asiakas tarvitsi videoita, pian hänellä oli niille kuvaajan kanssa yhteinen firma.

Nykyään Markus tekee videoita vaihtuvien kuvaajien kanssa ja kuvaa joskus itsekin. Hänen yrityksensä työnäytteistä löytyy muun muassa ramadanin vietosta Suomessa kertova video, jonka osti Al-

Jazeera+ -kanava kansainvälisen videojournalistien verkoston Storyhunterin kautta.

Koska juttuideoita ja virtaa niiden myymiseen tahtoo olla jatkuvasti enemmän kuin yksi tekijä pystyy toteuttamaan, Markus haaveilee kehittävänsä yrittäjyytään tekemisestä tuottamisen suuntaan.

Juuri nyt huomion vie oluen lisäksi pitkäaikainen harrastus jooga, josta on tekeillä podcasteja. Markusta ei vaivaa, ettei niille ole vielä rahoitusta, sillä ”jotkut asiat on vaan pakko tehdä”.

”Oikeastaan elämää on vähän ylimielistäkin suunnitella liikaa, sillä hyvin harvoin omat suunnitelmat toteutuvat sellaisenaan.” ●

MARIA MARKUS

● 41-vuotias freelancetoimittaja ja viestintäyrittäjä.

● Valmistunut olutsommelieriksi The British Beer Academystä ensimmäisenä suomalaisena. Yhteiskuntatieteiden maisteri Jyväskylän yliopistosta.

● Toimii Olutliiton hallituksessa. Ollut mukana myös Journalistiliiton ja Pohjola-Nordenin toiminnassa sekä Jyväskylän kunnallispolitiikassa. Perustanut lähiruokapiirin kotiseudulleen Jyväskylän Tikkakoskelle. Harrastanut joogaa kymmenen vuotta.

Toipilas. Tšetšeniassa pahoinpidellyksi joutunut Øystein Windstad on nauttinut kesällä läheistensä seurasta ja Norjan rauhasta. Tšetšeniaankin hän on kuitenkin valmis palaamaan.

Täpärästi pelastunut

SUSANNA CHAZALMARTIN, TEKSTI • PETRI JUOLA, KUVA

Øystein Windstad oli viiden sekunnin päässä kuolemastaan työtehtävässä Tšetšeniassa, mutta ei pidä itseään sankarina. Todelliset sankarit eivät pääse palaamaan turvalliseen kotimaahansa.

Maaliskuun 9. päivänä norjalainen freelancetoimittaja Øystein Windstad oli varma siitä, että kuolisi. Naamioituneet miehet olivat tunkeutuneet väkivalloin minibussiin, jolla Windstad sekä joukko venäläisiä ja yksi ruotsalainen kollega matkustivat. Ryhmä oli matkalla Ingusiasta kohti Tšetšeniaa tutustumaan maan ihmisoikeustilanteeseen. Hän

tiesi paremmin kuin hyvin, että samalla seudulla oli ennenkin tapettu toimittajia.

Windstad istui bussin takaosassa, kun kepeillä ja terävillä esineillä aseistetut miehet alkoivat hakata ja repiä ihmisiä ulos bussista. He huusivat ja nimittelivät ryhmän jäseniä terroristeiksi. Hän laittoi nauhurin nauhoittamaan viimeisiä hetkiään.

”Ajattelin, että jos miehet saavat meidät ulos bussista, kuolemme. Hetken aikaa odotin vain omaa vuoroani. Mutta sitten ajattelin perhettäni ja vaimoani Norjassa. Sain jostain hirvittäviä voimia ja aloin taistella vastaan.”

Windstad onnistui vastusta-

maan hyökkääjiään ja pakenemaan lopulta bussista rikotun ikkunan kautta. Vain viisi sekuntia sen jälkeen hän kuuli perässään räjähdysten. Hyökkääjät olivat heittäneet minibussin sisään kranaatin ja bussi oli ilmiliekeissä.

Kuin ihmeen kaupalla kaikki seurueen jäsenet selvisivät hengissä.

Nyt, kuukausia painajaismaisten tapahtumien jälkeen, Windstadin arvet ovat parantuneet ja katkenneet hampaat korjattu. Tapahtumasta kertominen nostattaa edelleen karvat pystyyn, mutta pelko ei ole vienyt työhaluja. Päinvastoin.

”Kun pääsin takaisin Norjaan, katselin jonkin aikaa olkani yli.

Olin jatkuvassa taisteluvalmiudessa. Puhuminen tapahtuneesta helpotti. Nyt olen entistä motivoituneempi kertomaan maailmalle, minkälainen tilanne Tšetšeniassa on.”

ALUN PERIN WINDSTAD kiinnostui Tšetšenian ihmisoikeustilanteesta tehdessään juttua kahdesta maasta paenneesta turvapaikanhakijasta, jotka käännyttiin Norjasta takaisin Tšetšeniaan. Myöhemmin hän kuuli, että miehet oli murhattu ja heidän ruumiissaan oli kidutuksen merkkejä.

Venäläinen ihmisoikeusjärjestö Komitea kidutuksen ehkäisemiseksi kutsui Windstadin ja ruotsalaisen **Maria Pers-**

son Löfgrenin, sekä joukon venäläisiä kollegoita paikan päälle haastattelemaan kidutuksen uhreja.

Norjalainen uskoo, että maan presidentti **Ramzan Kadyrov** järjesti pahoinpitelyn pelotteeksi.

"Tapahtuman jälkeen Kadyrovin edustaja kertoi julkisuudessa, että hyökkäys oli meidät kutsuneen järjestön tekosia. Kaikki tämä paljastaa mielestäni hyvin sen, miten maassa kohdellaan omia ja myös ulkomaan kansalaisia. Kadyrov joukkoineen ei millään muotoa kunnioita ihmisoikeuksia."

Kun Windstad astui maaliskuussa Oslossa ulos lentokoneesta, vastassa oli toimittajien lauma. Mies katsoi taakseen nähdäkseen ketä kuuluisuutta media oli tullut tervehtimään. Sitten hän ymmärsi, että he olivat siellä häntä varten.

Hän itse ei halua sankarin viittaa harteilleen.

"Minä saan elää turvallisessa maassa, jossa ei tarvitse pelätä. Todelliset sankarit elävät ja yrittävät tehdä työtään näissä maissa joka ikinen päivä. He vaarantavat henkensä muiden puolesta puolustaessaan ihmisten perusoikeuksia. Heille haluan antaa mahdollisuuden tulla kuulluksi."

Länsimaisiin toimittajiin kohdistunut hyökkäys koitui

Windstadin iloksi lopulta Tšetšenian johtoa vastaan. Jo hyökkäystä seuraavana päivänä ihmiset eri puolilla Venäjää astuivat esiin ja osoittivat tukensa ihmisoikeuksien puolesta. Joukko ihmisiä keräsi joukkorahoituksena rahat uuteen minibussiin kuljettajalle, joka menetti hyökkäyksessä ainoan tulonlähteen. Norjan ja Ruotsin journalistiliitot tukivat keräyksiä ja olivat valmiita auttamaan venäläisiä kollegoita hankkimaan takaisin menettämiään työvälineitä.

Windstad näkeekin tunnelin päässä valoa, kirkasta valoa.

"Tšetšeniassa ja Venäjällä on paljon hyviä ihmisiä, jotka haluavat demokratian toteutuvan. He haluavat vallan omaan elämäänsä, ilman pelkoa väkivallasta, raiskauksista, murhista ja korruptiosta. Olen varma siitä, että yksinvaltioiden aika kausi tulee ennen pitkää päätymään."

Toimittajana hän kokee olevansa merkittävässä roolissa muutoksen mahdollistajana. Hän kannustaa kollegoitaan kyseenalaistamaan viralliset tarinat ja kertomaan totuudenmukaisesti sen, minkä itse näkevät.

"Ajattele, haasta, kysy asianomaisilta. Ole lojaali yleisöllesi ja omalletunnollesi, ei kenelläkään muulle. Näin tekemällä muutos tulee tapahtumaan." ●

ØYSTEIN WINDSTAD, 32

- Freelancetoimittaja, työskentelee pääasiassa norjalaiselle Ny Tid -sanomalehdelle sekä Norjan yleisradioyhtiö NRK:lle.
- Keskittyy tutkivaan ja dokumentaariseen journalismiin, pääpainona ihmisoikeudet.
- Aloitti toimittajan uransa 17-vuotiaana, opiskeli sittemmin yliopistossa journalismia ja politiikkaa.
- Työskenteli vuosia Lähi-idässä, mutta kiinnostui myöhemmin Venäjän ihmisoikeustilanteesta ja erityisesti tšetšeenipakolaisten vaikeasta tilanteesta Länsi-Euroopassa.
- Naimisissa jemeniläisen freelancetoimittaja-aktivisti Wojoud Mejallin kanssa.

Metsälehti

METSÄLEHTI on metsänomistajille tehty ammattilehti, jolla on noin 32 000 tilaajaa. Lehden vuosikerta koostuu 15 tabloidimuotoisesta Metsälehdestä ja kahdeksasta aikakauslehtimuotoisesta Metsälehti Makasiinista.

Haemme kymmenhenkiseen toimitukseemme

TOIMITTAJAA

perhevapaan sijaiseksi. Tehtävänäsi on kirjoittaa juttuja sekä painettuun lehteen että verkkopalveluun. Toivomme, että olet kiinnostunut metsätaloudesta, pidät valokuvaamisesta ja olet oma-aloitteinen. Työ tulee ottaa vastaan syyskuussa, ja sijaisuus kestää 30.3.2017 asti.

LÄHETÄ hakemuksesi 18.8. mennessä osoitteella hakemukset@metsalehti.fi tai Metsälehti/hakemukset, Pohjoinen Rautatiekatu 21 B, 00100 Helsinki. Liitä mukaan juttunäyte. Lisätietoja tehtävästä antaa päätoimittaja Eliisa Kallioniemi, 040 516 4000.

Metsäkustannus Oy kustantaa vuonna 1933 perustettua Metsälehteä, Metsälehti Makasiinia, kirjoja ja verkkopalveluja.

Lue lisää osoitteesta www.metsalehti.fi.

METSÄKUSTANNUS

LEHTIKUVAAJIEN KOPIOSTO-APURAHOJA HAETTAVANA

Jokesin Lehtikuvaajarahasto julkistaa haettavaksi apurahat lehtikuvaajille valokuvaproduktioiden tekemiseen sekä läheisesti lehtikuvausta sivuaviin opintoihin ja tutkimuksiin. Haku päättyy 30.8.2016 kello 17.

Lisätietoja Lehtikuvaajarahaston stipendien hakemisesta osoitteesta www.jokes-saatio.fi

Journalistisen kulttuurin edistämissäätiö

+358 50 551 3961, toimisto@jokes-saatio.fi

Journalistisen kulttuurin edistämissäätiö

Kunskapslyft hänger på journalisterna

Trots samarbetsförhandlingar och nedskärningar finns fortfarande möjligheter att använda de två avtalsenliga dagarna per år till fortbildning.

JOHAN SVENLIN, TEXT • KASPER GUSTAVSSON, FOTO

Precis när man fått ett hum om Twitter kommer Periscope, och när man lärt sig antalet medlemsländer i EU kommer Brexit. Samtidigt ökar den dagliga arbetstakten. Många journalister hinner inte titta upp från sina tangentbord för att hitta fortbildningskurser, än mindre gå de kurser som ordnas.

”Fortbildning är ett delat ansvar mellan journalisten och arbetsgivaren. Det är upp till varje journalist att utveckla den egna kompetensen och arbetsgivaren har ett ansvar att se till att alla i personalen får tid och finansiering för nödvändig kompetenshöjning”, säger **Lotta Lappinen**, redaktionell huvudförtroendeman på HSS Media.

Hon har hittills inte stött på motstånd från arbetsgivaren HSS Media, vare sig det gällt fortbildning i tekniska, journalistiska eller fackliga frågor.

”Jag vet att det finns kollegor som efterlyser en mer systematisk utbildning och uppföljning från arbetsgivaren när det gäller tekniken. Ofta bildas två grupper på en redaktion, en grupp som behärskar tekniken och en annan som gått kurs men sedan inte använt kunskaperna i praktiken och därför glömt hur man gör”, säger Lappinen.

På Svenska Yles nyhetsredaktion är den tekniska fortbildningen högprioriterad.

”Det är inte ett alternativ för oss att stå vid sidan och titta på den snabba tekniska utvecklingen. Behovet att få in ny teknisk kunskap på nyhetsredaktionen är stort”, säger **Anna von Weissenberg**, utvecklingschef på Svenska Yles nyhets-

redaktion.

I utvecklingssamtalen tas fortbildningen upp som en metod för att uppfylla målsättningarna i den personliga kompetensutvecklingen. Fortbildningen ska ha en klar koppling till det dagliga journalistiska arbetet och kunskaperna får gärna komplettera redaktionens samlade kunskapsbas.

”Det finns en ständig hunger hos oss journalister att lära oss mer om flera grenar, som video.”

Nina Smeds, journalist, Nya Åland

”En del av våra journalister vill lära sig mera om att filma eller klippa, medan andra kanske vill gå en kurs i hur man skriver bra nyhetstexter för webben. En av våra redaktörer gick till exempel nyligen en kurs i Pythonprogrammering.”

Om det handlar om dyrare kurser diskuteras det från fall till fall och då kan finansiering sökas från Yles och MTV:s gemensamma utbildningsfond Koura.

”Oftast lyckas vi komma överens och hitta finansiering”, säger von Weissenberg.

EN RUNDRINGNING till de finlandssvenska redaktionerna visar att fortbildningen inte är något hett diskussionsämne i kafferummen, men att det inte heller klagas på avslag från arbetsgivaren.

”Alla har så fullt upp med det dagliga ar-

betet att de inte tar sig tid att fortbilda sig. Initiativet ska komma från journalisten, men arbetsgivarna kunde vara tydligare med att informera om vilka medel som finns budgeterade för fortbildning”, tycker **Thomas Jonsson** på Ålandstidningen.

Samma uppfattning råder hos lokal-konkurrenten:

”Vi skulle allmänt behöva höja vår kompetens inom digital journalistik för att behärska det som kommer efter Facebook och Instagram. Det finns en ständig hunger hos oss journalister att lära oss mer om flera grenar, som video. Vår yrkesstolthet kräver också att resultatet ska se proffsigt ut”, säger **Nina Smeds** på Nya Åland.

Också inom KSF Media har fortbildningen tenderat att glömmas bort när de interna nyheterna präglats av nedskärningar. En del journalister har gått grävkurser och språkbadat på redaktioner i Sverige, men i övrigt har det handlat om hur man använder nya programvaror och appar.

”Ju färre journalister vi är desto svårare är det att lösgöra sig från de dagliga arbetsuppgifterna”, säger **Sylvia Björn**, förtroendeman på Hufvudstadsbladet.

Hon poängterar att fortbildning visserligen inte behöver betyda att man åker iväg någonstans och lyssnar på föreläsningar i ett konferensrum.

”Fortbildning kan lika gärna handla om att någon delar med sig med kollegorna på redaktionen av kunskaper de skaffat sig utifrån. Så har det varit till exempel med videoarbete eller när någon återvänt från språkbadsvistelse på någon redaktion i Sverige.”

Lyfte blicken. Ann-Sofi Berger och Kasper Gustavsson ville fördjupa sina kunskaper om flyktingkrisen för att se igenom de internationella nyhetsbyråernas rapportering.

PÅ ÖT:S REDAKTION har kunskapsnivån om den pågående flyktingkrisen höjts, tack vare **Ann-Sofi Bergers** och **Kasper Gustavssons** resa till Lesbos i november 2015.

"På ett morgonmöte föreslog jag att någon borde åka ner till Grekland för att se hur det verkligen går till där. Som redigerare är det fullt upp med den dagliga tidningsproduktionen samtidigt som utvecklingen av olika programvaror går snabbt framåt, men ibland behövs helt enkelt omväxling och nya perspektiv", säger Berger.

Gustavsson är i början av sin yrkeskarriär som fotograf och inleder nu i höst sitt sista år på Novias fotoutbildning i Jakobstad. Det var hans lärare på utbildningen som föreslog för honom att han skulle åka till Grekland för att dokumentera händelserna och samtidigt utveckla

sina yrkeskunskaper som reportagefotograf.

Arbetsparet Berger och Gustavsson hittade varandra och fick resan finansierad med stipendier från Svenska Kulturfonden och Svenskösterbottniska samfundet.

"För mig som studerande och frilansfotograf hade det varit omöjligt att göra resan utan finansiering från stipendiefonder", konstaterar Gustavsson.

Under en vecka följde duon med när frivilligarbetare från organisationen Nada Nord tog emot flyktingar i överlastade gummibåtar på Lesbos stränder. De besökte registreringsläger och intervjuade flyktingar. Reportaget *På flykt* publicerades i *ÖT* och *Vasabladet* 6 december 2015 och fick stor uppmärksamhet. I maj 2016 fick Berger och Gustavsson ta emot andra

pris i Tidningarnas förbunds tävling om bästa featureartikel 2015.

Ett minst lika viktigt resultat av resan kom i form av insikter och kunskaper.

"Det gav mig en helt ny plattform för att bedöma nyheter som gäller flyktingar. Det är nu lättare att till exempel se konsekvenser för det flyktingavtal som EU och Turkiet slöt och genomskåda makt-havarnas argument när de uttalar sig om flyktingfrågor", säger Berger.

En annan stor nytta var att se hur andra journalister arbetade.

"Det var väldigt inne just då att vara på Lesbos för att rapportera om flyktingströmmen. Många ville ta nästa **Aylan Kurdi**-bild. De satt på någon skuggig uteservering med wifi och var redo att rycka ut till nästa katastrof. Vi insåg att vi inte vill vara som dem." ●

Då allt är lika viktigt

DAN LOLAX dan.lolax@aumedia.fi SKRIBENTEN ÄR SAMHÄLLSREPORTER PÅ ÅBO UNDERRÄTTELSE. SKRIVER NYHETSBLGGEN.

Han är fyra, kanske fem år gammal. Iklädd kamouflagefärgade byxor och T-tröja sitter han med en bild på pokémonfiguren Pikachu i famnen. Pojkens blick vilar på något eller någon snett bakom fotografen. Fotografiet är taget på en icke namngiven plats i Syrien. Texten under pokémonfiguren lyder "kom och rädda mig".

Det finns mycket att säga om vad som hände då Pokémon Go-spelet lanserades. Mediernas uppenbara vilja att agera megafon åt den moralpanik som spelet väcker är en aspekt. Men intressantare är att ett mobilspel suger upp den mediala uppmärksamheten till den grad att syriska barn, i en fotokampanj, önskar att omvärlden var lika intresserade av dem som den är av Pikachu.

Spelets genomslagskraft syns tydligt i form av smarttelefoner som är ute och rastar sina ägare. Alltså är det motiverat att nyhetsmedierna ger spelet utrymme. Men hurdant utrymme och hur mäter man det? Kanske är det fel att säga att en nyhet ges utrymme. Kanske borde man säga att en nyhet tar utrymme, med nyhetskonsumentens och de sociala mediernas hjälp.

I DEN MÅN det digitala nyhetsflödet har en gräns så sammanfaller den med vår världens gränser. Det som ryms i världen

ryms i nyhetsflödet. Tankarna går till ett exempel från 2011. Då var #egypt den mest använda hashtaggen på Twitter. Den näst mest använda var #tigerblood – skådespelaren **Charlie Sheens** protest mot att han fick sparken från en tv-serie.

”Men skillnaden, jämfört med förr, är att det nedprioriterade inte är det bortprioriterade.

Ensam speglar Twitter inte vårt kollektiva intresse men visst är det iögonfallande att en avgörande fas i den arabiska våren – som i Syrien blivit evig vinter – står sida vid sida med en nöjesnyhet om en avpolletterad skådespelare. Det båda har gemensamt är att deras genomslagskraft inte enbart berodde på redaktionella beslut, utan mera på massornas intresse för det som hashtagarna stod för.

Men världens redaktioner kan inte två sina händer i den nyhetsflod som forar fram. Journalistik har alltid handlat om prioriteringar. Vad väljer man att rapportera om och varför? Hur signalerar man "det här är viktigt"?

Om president **Recep Tayyip Erdoğans** utrensningar av

oliktänkare får samma uppmärksamhet som **Melania Trump** – den republikanska presidentkandidaten **Donald Trumps** fru – betyder det att ett plagierat tal är lika viktigt som det som sker i Turkiet? Så borde det inte vara, men risken för att det verkar vara på det sättet föreligger.

JAG TROR fortfarande att redaktioner prioriterar nyheter utgående från bevakningsområde, uppdrag och journalistiskt omdöme. Men skillnaden, jämfört med förr, är att det nedprioriterade inte är det bortprioriterade. Nyhetsmedier världen över kan hänvisa till varandra, och på så sätt hushålla med det krympande antalet journalister och lätt få ut nyheter som inte hör till kärnområdet.

Tänk notiser om boaormar i australienska toaletter, asiatiska spelat dataspel dygn i sträck med hjärtattacker som följd, och kvasivetenskaplig forskning om choklad. Hur irriterande är det inte att se sådana notiser skapa fler ringar på vatten än en artikel man själv satt flera dagars arbete på?

Redaktionerna slänger ut dessa krokar medvetna om att allt ryms med i nyhetsfloden. Också den minsta av nyheter kan fiska upp klick. Medan allt fler krokar åker ner i floden sväller den på bredden, men inte lika mycket på djupet. För då inget väljs bort blir allt lika viktigt.

LIKA SOM BÄR?

Mitt i semestern skrev rikssvenska *Journalistens* chefredaktör **Helena Giertha** en kolumn om förändringarna på svenska mediekoncern Mittmedia. Hon talar om en "total omläggning" inom koncernen då både VD:n och den redaktionella chefen nu fått sparken.

Här en kort sammanfattning av Gierthas kritik mot Mittmedia:

– Ledningen har haft en övertro på digitala lösningar och har aldrig tagit invändningar på allvar

– Nu är koncernen "i värre ekonomisk kris än tidigare utan att egentligen ha hittat några nya affärer".

– Papperstidningsläsarna har ibland beskrivits på nedsättande sätt av ledningen, ändå medger den nya VD:n **Per Bowallius** nu att "91 procent av intäkterna kommer från print, trots mer än fyra års intensivt fokus på det digitala".

Och Giertha undrar: "Hur har ägarna kunnat låta det gå så långt?"

Hon avslutar med att konstatera att Mittmediatidningarna nu kommer att tvingas gå igenom ytterligare "en märklig och svår omställning".

Det intressanta för oss i Svenskfinland?

Att Mittmedia och KSF Media i sin digitala rush har använt samma konsulter (se *Journalisten* 13/2014) och att KSF Media, liksom också HSS Media, också i övrigt varit starkt inspirerat av Mittmedias digitala strategi.

Magnus Londen

HANGÖ, HANGÖ, HANGÖ

Publicistförbundets klassiska seminarium – det är det 45:e i ordningen – arrangeras på fredag och lördag 12–13 augusti i Hangö.

Programmet tangerar webb-tv, *Ålandstidningens* lyft, samspelet mellan förlagsredaktörer och författare samt djupet och bredden i Svenskfinlands medieutbud. Dessutom blir det en workshop som ska ge kreativa impulser.

Och inte att förglomma det sociala. Finlands havsstad nummer ett erbjuder den perfekta miljön för umgänge med kolleger: det blir vin vid stenfoten, middag på krogen och bastu.

Anmälningar direkt till kursledaren Ingrid Svanfeldt, tfn 040-587 2797.

Magnus Londen

etiikka

Mitä minä sanoin?

MARJA HONKONEN, TEKSTI • ANNA-KAISA JORMANAINEN, KUVITUS

Haastateltavalla on oikeus tarkastaa omat lausumansa, mutta moni toimittaja lähettää luettavaksi koko jutun.

Pelkät sitaatit vai koko juttu? Tarjoatko itse vai pitääkö vastapuolen pyytää? Haastateltavan oikeus tarkastaa lausumansa on paperilla yksikertainen, mutta käytännössä monitahoinen osa jutturutiineja.

Journalistin ohjeet kehottavat suostumaan haastateltavan pyyntöön, jos aikataulu sen mahdollistaa. Tarkastusoikeus koskee vain haastateltavan omia sanomisia, eikä journalistista päätösvaltaa saa luovuttaa toimituksen ulkopuolelle.

Käytännössä ohjetta tulkitaan kirjavasti. Mediavalmennuksista vastaava viestintäkonsultti **Jenni Jusslin** Tekir Oy:stä kertoo toimittajien lähettävän oma-aloitteisesti usein koko jutun.

”Jokaisen pitää ratkaista asia tilannekohtaisesti.

Tuomo Pietiläinen, Helsingin Sanomien toimittaja

”Päätösvalta on toimituksissa. Me kehoitamme yleensä katsomaan faktoja, omia sitaatteja ja sitä, ettei niitä ole irrotettu asiayhteydestään”, hän kertoo.

Mediavalmennettavien hän sanoo olevan haastateltavien oikeuksista ”hyvin tietoisia”.

Helsingin Sanomien toimittaja **Tuomo Pietiläinen** arvioi, että

koko jutun pyytäminen luettavaksi on nykyisin rutiinia. Hän kartoitti asiaa vuonna 2006 taloustoimittajille tekemässään kyselyssä. Silloin 75 prosenttia vastaajista sanoi tarkistuspyyntöjen koskevan yleensä koko juttua.

Se, mikä oli vuosikymmen sitten arkea yritysmaailmassa, on nyt siirtynyt Pietiläisen mukaan myös valtionhallintoon.

”On tietenkin toimittajasta itsestään kiinni, kuinka hyvin tuntee *Journalistin ohjeet* ja suostuuko pyyntöön. Jokaisen pitää ratkaista asia tilannekohtaisesti”, Pietiläinen sanoo.

Pietiläinen kertoo itse lähettävänsä koko jutun luettavaksi joskus, jos aihe on poikkeuksellisen hankala. Haastattelun ehtona hän ei siihen suostu. Pyydetty on.

”Omien sitaattien tarkastamisen varjolla itse tekstiin voi saada muutoksia läpi. Taitavat haastateltavat ja viestintäväki yrittävät usein tätä.”

JULKISEN SANAN neuvoston periaatelausumassa haastatteluista todetaan, ettei ennalta tarkastamisen periaatteita voi soveltaa kaavamaisesti. Tavishaastateltavalle on esimerkiksi perusteltua myöntää totunutta puhuvaa päättää laajempi tarkastusmahdollisuus, samoin henkilöhaastatteluissa.

JSN:n käsittelyyn *Journalistin ohjeeseen* 18 liittyviä tapauksia tulee monenlaisista syistä. Tyypillinen esimerkki on *Seurassa* vuoden 2014 lopulla julkaistusta jutusta tehty kantelu, jossa kantelija oli tyytymätön siihen, ettei kaikkia hänen ehdottamiaan korjauksia tehty. *Seura* sai vapauttavan.

JOURNALISTIN OHJE 18

JO18: Haastateltavan pyyntöön tarkastaa lausumansa ennen julkaisemista on syytä suostua, jos julkaisuaikataulu sen mahdollistaa. Tarkastamisoikeus koskee vain haastateltavan omia lausumia, eikä sillä saa luovuttaa journalistista päätösvaltaa toimituksen ulkopuolelle.

Utain sai huhtikuussa JSN:ltä moitteita tarkastusaikataulusta. Päätös oli silti vapauttava, koska juttuun ei jäänyt oleellisia asiavirheitä. Sen sijaan *Suomen Kuvalehdelle* kohtuuttoman tiukka tarkastusaikataulu ja asiavirheet toivat viime syksynä langettavan.

JSN:n periaatelausuman mukaan tarkastamisesta on hyvä sopia viimeistään haastattelutilanteessa. Jos toimitus ei hyväksy haastateltavan ehdottamia muutoksia, siitä on kerrottava.

Osa medioista on antanut tarkastamiseen omia ohjeita. Esimerkiksi Ylen eettisissä ohjeissa nähtäväksi tarjotaan koko julkaistavaa kokonaisuutta tai ”vähintään” oma osuus, STT:lla suorat ja epäsuorat sitaatit.

Kansainväliset uutistoimistot ovat tiukempia. Esimerkiksi Reuters kehottaa toimittajia välttämään sitaattien tarkastuspyyntöihin suostumista. Kokonaisia juttuja ei lähetetä luettavaksi,

Reutersin Suomen uutisista vastaava toimittaja **Jussi Rosendahl** kertoo.

”Se on meille tärkeä itsenäisyyskysymys. Jos sellaista annetaan tapahtua Suomessa, sitä voitaisiin edellyttää myös Egyptissä tai Syyriassa.”

Väljempään käytäntöön tottuneiden suomalaishaastateltavien kanssa Rosendahl joutuu aika ajoin käymään ”pientä pelisääntökeskustelua”. Koko jutun luettamista hän pitää kansainvälisesti erikoisena käytäntönä.

”Siinä ulkoistetaan oman journalistisen tuotoksen puutteita.” ●

JUTTUA VARTEN ON HAASTATELTU MYÖS JSN:N PÄÄSIHTEERI ILKKA VÄNTTISTÄ, JOKA JÄI ELÄKKEELLE HEINÄKUUN ALUSSA.

● TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI KÄSITTELEE JOURNALISTIN OHJEITA, JOTKA OVAT AJANKOHTAISIA TAI MUUTEN KIINNOSTAVIA.

anna hyvän kiertää

RIKARD LASSENIUS, 49

- Graafikko, animaattori ja tuottaja.
- Filosofian maisteri pääaineena kirjallisuus.
- Asunut kahdeksan vuotta Berliinissä, nyt takaisin Helsingissä.
- Tehnyt yrityskuvaa, nettisivuja, appeja, lehtiä, kirjoja, tv-ohjelmia, animaatioelokuvia ja musiikkia.

● TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI PYYTÄÄ ILMIAANTAMAAN LOISTAVIA ALAN TUOTOKSIA. VIESTIÄ VIE SEURAAVAKSI ETEENPÄIN SE, JONKA TYÖ ESITELLÄÄN PALSTALLA.

Muuttuvassa työssä. Rikard Lassenius ryhtyi tuottamaan tv-ohjelmia, koska voi siten vaikuttaa niihin enemmän kuin graafikon roolissa. Nyt seuraavaa ohjelmaa ei ole ensimmäisen kerran viiteen vuoteen kiikarissa.

SANNA VAUHKOSEN
VALINTA

Glorian AD **Sanna Vauhkonen** valitsi esiteltäväksi **Rikard Lasseniuksen** Onion-yhtiön Svenska Yllelle tuottaman, mökkiaiheisen *Stugor*-sarjan visuaalisen ilmeen.

”Kaikkien sisutusohjelmien seassa *Stugor* näyttää raikkaasti ja tyylikkäästi erilaisia kesäviettotapoja, jotka kelpaavat ihan sellaisenaan, ilman koristelua, muutostarvetta ja sidottuja silmiä.

Kuvaustapa on miellyttävän rauhallinen, näen esiteltävät asiat kokonaan ja kunnolla. Pohjapiirroksiset ja infografiikka nivoutuvat liikkuvaan kuvaan tyylikkäästi. Kokonaisuus on hillitty ja hallittu muttei kuivakas. Visuaalinen kokonaisuusajattelu on hyvin onnistunut.”

Katsojalle aikaa katsoa

NINA ERHO, TEKSTI • HELI SAARELA, KUVA

” Ohjelman idea tuli veljeltäni, joka on arkkitehti. Hän kysyi, olenko miettinyt sarjaa arkkitehtien itselleen piirtämistä mökeistä, jotka ovat usein leikkisämpiä kuin tavalliset. Lähdin etsimään mökkejä ja myymään ideaa Yllelle, ja kun se eteni rahoitettaviin saakka, keräsin tiimin”, sanoo graafikko ja *Stugor*-sarjan tuottaja **Rikard Lassenius**.

”Mökkien etsimistä jatkoi toimittaja **Ida Kukkapuro**. Lopulta mukaan tuli muitakin kuin arkkitehtien mökkejä, koska halusimme tehdä enemmän kuin valita hienoja mökkejä. Halusimme tehdä toimituksellisesti kiinnostavaa ohjelmaa, jonka jokaisella jaksolla on draaman kaarensa ja teema, johon esitellyt mökit sopivat.

Työryhmän visuaalisia esikuvia olivat tanskalaiset arkkitehtuuri-ohjelmat, joissa viehättivät hitaat kamera-ajot. Ohjelmien leikkaaminen on nopeutunut, ja kaupallisilla kanavilla mietitään blokkeja, joihin ohjelmat jaetaan mainoskatkojen välissä. *Stugorissa* halusimme antaa katsojalle aikaa katsoa.

Hitauden vastapainoksi tarvittiin innostusta,

ja mielestäni juontaja **Kasper Strömman** jaksakin aidosti kiinnostua mökeistä ja niiden omistajista, vaikka sarjan vitsi onkin, ettei hän tajua mökkeilyä. Tavoitteena oli saada muutkin kuin arkkitehtuurin ammattilaiset kiinnostumaan.

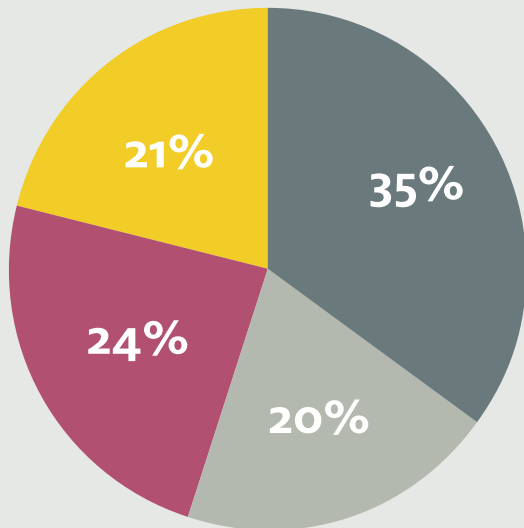
Ohjelman grafiikat mökkien piirustuksista ovat minun animoimiani. Kuvauksissa olin vähemmän kuin aiemmissa töissäni, koska ’oikea ura’ löytyi nopeasti ja ne olisivat vaatineet paljon matkustamista eli rahaa. Tuottajalle kuuluu paljon myös toimistotyötä, mikä ei ole yhtään niin kivaa kuin suunnitella ja koota tiimiä.

Mikko Kelloniemi oli kuvaajaksi nappivalinta. Hän loi sarjan kuvakielen. Jaksojen jälkityöstössä paneuduimme värimäärittelyyn, jolla sarjalle saatiin yhtenäinen ilme ja tunnelma, vaikka sen osat kuvattiin kahtena kesänä, monissa eri paikoissa ja vaihtelevassa säässä.

Mielestäni Suomessa paneudutaan televisio-ohjelmien visuaaliseen kokonaisuunnitteluun turhan vähän. Usein toimittaja tekee ohjelmaa ja ottaa vapaana olevan kuvaajan. Graafikolle tulee valmiiksi leikattu ohjelma ja pyyntö: laita tähän grafiikat.”

Pitääkö SJL:n vuokrata jäsenilleen vapaa-ajanmökkejä?

! Ota kantaa: journalisti.fi

n=627

- Kyllä. Vierumäen ja Saariselän mökit ovat keskeisiä liiton palveluita.
- Kyllä, mutta mökkien pitäisi sijaita jossain muualla.
- Ei. Liitolla on tärkeämpiäkin tehtäviä.
- Ei. Mieluummin ottaisın ilmaisen huvipuistorannekkeen.

Mökit tärkeä osa liiton palveluita

Vapaa-ajan mökit ovat tärkeä osa Journalistiliiton palveluvalikoimaa, ilmenee *Journalistin* verkossa julkaistavasta Barometristä.

Kyselyyn vastanneiden enemmistö eli 55 prosenttia kannattaa mökkivuokraustoimintaa. Vastaajista 35 prosenttia pitää Vierumäen ja Saariselän mökkejä keskeisinä liiton palveluina. Viidennes pitää mökkejä sinänsä tärkeinä, mutta toivoisi että mökit sijaitsisivat jossain muualla. Kyselyssä ei pyydetty tarkempia toiveita mökkien sijainnista.

Kielteisesti mökkivuokraukseen suhtautuu 45 prosenttia vastaajista. Joka neljäs on sitä mieltä, että liitolla on tärkeämpiäkin tehtäviä kuin mökkien vuokraus jäsenille. Viiden-

nes ottaisi mieluummin rannekkeen huvipuistoon.

Barometri julkaistiin 9. kesäkuuta. Kyselyyn vastasi noin 630 *Journalistin* verkkosivujen lukijaa.

Barometri on *Journalistin* verkkosivulla julkaistava kysely, jossa pyydetään ottamaan kantaa printtilehdestä esiin nouseviin aiheisiin. Uusi kysely julkaistaan *Journalistin* verkkosivuilla printtilehden ilmestymispäivänä joka kolmas torstai.

Uusimmassa Barometrissä kysymme, mikä on paras työnteon muoto: vakituinen työsuhde, freelancetyö, oma yritys vai joku muu?

Manu Marttinen

VASTAA BAROMETRIIN: JOURNALISTI.FI

VESA HEIKKINEN vesa.pekka.heikkinen@luukku.com
KIRJOITTAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI JA TIETOKIRJAILIJA.

Hurmaavat hupeltajat

Voi-hellantuutelit-tenttään! Lutui-nen luonto saa surnalistit söpöilemään.

Mitä korkeammalta aurinko paistaa, sitä matalammalla on toimittajan rima ja uutisen kynnyks. Eläinuutisissa kynnyks on joskus todella matalalla.

Nämä *Iltalehden* heinäkuiset otsikot puhukoot puolestaan: *Jorma ikuisti hellyttävän näyn Lahdes-sa: Orava kantaa poikasta suussaan ja Poliisi pelasti pöllön Länsiväylältä – kietoi linnun takin sisään.*

Sööttejä ovat, kesätekstien elukat. Myös karhut, kuten *Koillissanomat* todistaa: *Tässä tämän perjantain söpöimmät karhupennut.*

Heinähelteillä eläimet eivät jätä kylmiksi tiedetoimittajakaan. Näin *Helsingin Sanomien* tiedesivuilla: *Pikkumyyrävyötiäinen on (...) vain nyrikin kokoinen, vaaleanpunainen hupeltaja. (...) tätä söpöä vyötiäistä ei saa pyydystää.*

Hurmaava hupeltaja! Mitä tämä tämmöinen tunteileva tiedetoimittelu oikein on!

Villieläimet kuvataan teksteissä ikään kuin rakastettuina lemmikkeinä. Kyse on sekä ei-inhimillisten olentojen kritiikittömästä inhimilistämisestä että avoimesti arvottavista kielellisistä valinnoista.

Kun kirjoitetaan uutistekstiä luonnosta, on ilmeisesti ihan jees ottaa avoimesti kantaa ja esittää mielipiteitä faktoina. Oikeasti on makuasia, onko pentuaan kantava orava hellyttävä vai muunlainen näky. Monien mielestä karhut ja vyötiäiset eivät ole söpöjä, pikemminkin outoja tai pelottavia.

Vaan eipä hätää! Onneksi journalismia on joka junaan, niemeen, notkoon ja saaremaan. Söpöilyn vastapainoksi meitä muistutetaan tavan takaa armottomasta luonnosta, joka on täynnä isoja ja pieniä uhkia: Zikavirussääsket. Punkit basiliskoineen. Jätskejä jahtaavat lokit. Ilmastomuutos, maailmanloppu.

Ja ne tappajahaitkin... anteeksi: -hauetkin vaanivat rannoillamme taas. *Iltä-Sanomien* uutisoi: *Hauki raateli Marja-Leenaa, 71 – veri kasteli pyyhkeen punaiseksi.*

uusiin tehtäviin

KUKA?

TaT **Mikko Villi**, 44, aloitti elokuun alussa Jyväskylän yliopiston journalistiikan professorina. Aiemmin hän on työskennellyt muun muassa Helsingin ja Tokion yliopistoissa, Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulussa ja Taideteollisessa korkeakoulussa sekä MTV:n toimittajana. Villi on tutkinut muun muassa mediatyötä ja mediajohtamista.

Muuttuvan mediatyön tutkija

Olet tutkinut sanomalehtien liiketoimintamalleja Pohjoismaissa. Löytyikö sieltä avaimia median ahdinkoon?

Ei mitään superinnovatiivisia, mutta joitain ihan hyviä ratkaisuja. Tanskassa digitilauksia on esimerkiksi koplattu osaksi kännykkäliittymää, samalla tapaa kuten Suomessa voi saada Spotifyn. Valita voi myös eräänlaisen noutopöytämallin, jossa maksaa vain uutisista tietystä maantieteelliseltä alueelta.

Kuinka pitkään pieni kieli-alue suojelee kotimaista mediaa kansainvälisiltä kilpailijoilta?

Pohjoismaiset markkinat kiinnostavat monia, koska ne ovat aika ”digivalmiita”. Esimerkiksi BuzzFeed tuottaa sisältöä jo muillakin kielillä kuin englanniksi, mutta toki Suomi on pieni markkina-alue. Uskon, että suurin uhka tulee mainosmarkkinoille.

Johdetaanko suomalaisia mediataloja liian jähmeästi?

Nykyinen epävakaa mediamarkkinatilanne voi johtaa varovaisuuteen, eikä tutkimus- ja kehitysosastoilla ole tuhatta ihmistä kuten Netflixillä, vaan ehkä kaksi. Digipuolella voisi olla uskaliaam-

pia kokeiluja.

Nielaisevatko sosiaalisen median sovellukset journalismin?

Journalistisen sisällön asema on somessa vahva, sillä ihmiset jakavat paljon nimienomaan ammattimaista mediasisältöä. Facebookissa tavallisten käyttäjien luoman sisällön määrä on vähentynyt vuodessa 20 prosenttia. Mediayhtiöiden kannalta Facebookin sisällä julkaiseminen ”Instant Articlesin” kautta voi luoda riskin menettää yhteys lukijoihin. Alustaistuminen on merkittävä kehityssuunta. Voi miettiä, kannattaisiko mediayhtiöiden kehittää oma alusta, joka ei ole niin riippuvainen some-yrityksistä.

”Nykyinen epävakaa mediamarkkinatilanne voi johtaa varovaisuuteen.

Millaisia tutkimushankkeita aiot aloittaa Jyväskylässä?

Yksi suunnitelma liittyy yrittäjämäiseen journalis-

miin ja siihen, mitä sen kautta voidaan päätellä median kehityksestä. Median muutos palvelukeskeiseen suuntaan on toinen kiinnostava aihe: verkossa voidaan toimia yhdessä yleisön kanssa sen sijaan että tarjottaisiin vain valmiita mediatuotteita. Minua kiinnostavat myös laajempi mediatyön käsite ja mediajohtaminen. Yleensäkin journalismin ja median tulevaisuus ovat tutkimuksessani keskeisiä.

Onko toimittajakoulutuksessa liikaa aloituspaikkoja?

Media- ja viestintäalalla laajemmin riittänee varmasti töitä. On hyvä pohtia sitä, miten toimittajien työ muuttuu. Osaamista tarvitaan, kun yrityksetkin joutuvat toimimaan nykyisessä mediakentässä. Jos puhutaan perinteisestä toimittajan työstä, se voi olla toki eri kysymys.

Olet asunut pitkiä aikoja Tokiossa. Miltä tuntuu muuttaa Jyväskylään?

Aion asua sekä Helsingissä että Jyväskylässä. Mikään kaupunki maailmassa ei vedä Tokiolle vertoja, mutta Suomessa on hyvät puolensa.

Marja Honkonen

SATTUU TAPAHTUU

Yksi aikamme rohkeimmista

Taksimatka kotiin iltavuoron päätteeksi on tunnelmaltaan erityinen. Kaupungin valot heijastuvat pimeän auton pinnoilta, kojelauta luo himmeää valoa sisälle, auton ulkopuolella kaupunki elää yötä. Matkustaja ja kuljettaja ovat hiljaa, kun sukkula liikkuu halki vieraan avaruudenosan.

Sellainen tunnelma ruokkii syvällistä introspektiota. Kerran 2000-luvun alussa itsetutkiskelun kouriin joutui kuitenkin kuljettaja eikä matkustaja.

”En ole oikeasti taksinkuljettaja”, kuljettaja sanoo.

Kuulosti siltä, että tulossa olisi tarina. Asuin kaukana, joten sain kuulla niitä usein: oli olympiataason nyrkkeilijä, jonka ura päättyi yhtenä iltana kurvissa, tai jäniksiä Viikissä ampumaan pysähtynyt kuljettaja, jolta poliisi vei (vääräydellä) kaikkien aikojen tarkimman kiväärin. (Vaikka poliisikin sanoi, että tarkkuus on enemmän ampujasta kiinni.)

Nytkin tarina oli värikylläinen. Kuljettaja oli toimittaja, joka oli tehnyt jatkuvasti niin kovia skuuppeja, että päätoimittaja oli määrännyt hänet turvallisuussyistä joksikin aikaa ajamaan taksia. Palkka juoksi toimituksesta, mutta moottoripyöräjengit ja niin edelleen, tiedättehän.

Jutut olivat melkoisia henkilökohtaisen rohkeuden osoituksia, urotekoja suorastaan. Missäs niitä oli julkaistu?

”*Iltalehdestä*”, kuljettaja vastasi.

Vastaus oli rohkea siinä mielessä, että olin tullut kyytiin *Iltalehden* toimituksesta.

Pääsimme perille, ojensin *Iltalehden* taksikortin. Kuski vilkaisi sitä. Tarinaniskennän tunnelma latistui. Yksi aikamme rohkeimmista toimittajista ei enää vastannut, kun toivotin hyvää yötä.

Teppo Koskinen

KIRJOITTAJA ON ETELÄ-SUOMEN SANOMIEN TOIMITTAJA.

KERRO MITÄ SINULLE ON SATTUNUT TYÖTÄ TEHDESSÄ. OTA YHTEYTTÄ TOIMITUKSEEN.

Hevosshulli. Raveista työkseen kirjoittava toimittaja Toni Niemistö omistaa itsekin ravihevosia, mutta ei ole joutunut kommentoimaan omistamansa hevosen lähtöjä. Haastateltavana ravivalmentaja Lauri Evijoki, kuvaajana Jari Kosunen.

Hevosmiesten tietotoimisto

KIRSI HAAPAMATTI, TEKSTI • JOHANNES TERVO, KUVA

Toimittaja Toni Niemistö seuraa raveja aina kun on valveilla.

Toni Niemistön jokainen arkiamu alkaa samalla tavalla. Hän avaa koneen kotitoimistollaan ja tarkistaa päivän ravilähtöjen poisjäännit. Sitten hän naputtelee R-kioskeihin menevät päivän ravivihjeet lopulliseen muotoonsa. Totoraveja on joka päivä parit kolmet ympäri Suomea, niissä keskimäärin kymmenen lähtöä. Joka-aamuinen urakka on ohi lounaaseen mennessä.

Suurin osa muustakin työajasta Niemistöllä kuluu läppärin ääressä.

Hän metsästää hevos- ja ravialan uutisia, soittelee hevosten valmentajilta ja omistajilta sitaatteja juttuihin, seuraa ravien nettilähetystiä ja valmistelee seuraavan päivän vihjeitä.

Raviurheilu erikoisalana kuulostaa kapealta. Onko se?

”Onhan tämä haavoittuvainen tilanne yrittäjälle, tietenkin. Olen kuitenkin kymmenen vuoden aikana tottunut siihen, että asiat muuttuvat. Yleensä voin suunnitella töitä noin vuoden ajanjakson eteenpäin.”

Niemistön freelancetyö ei perustu juttumyyntiin eikä satunnaisiin

keikkoihin. Hän solmii toimeksiantajien kanssa pidempiä sopimuksia. Tällä hetkellä häntä työllistävät ravipelivihjeiden teko ja asiantuntija-kommentaattorin työt MTV Maxin ravilähetyksissä. Hän myös toimittaa ja tuottaa TotoTV:n ravilähetysten taustajuttuja, ja sopii inserteille tekijöitä. Niemistö toki myös kirjoittaa juttuja esimerkiksi *Hevosurheiluun*.

”Olen tällainen monitoimihöyryjä. Kotona on kaksi pientä lasta, ja olen hieman vähentänyt reisu-työtä. Teen 90 prosenttia työstä etänä kotikoneella. Kesällä suurten ravitapahtumien aikaan olen toki

enemmän raviradoilla tekemässä lähetystiä.”

Muodollista toimittajan koulutusta Niemistöllä ei ole. Hänet napattiin Kuopion raviradan toimistohommista kesällä 2004 tekemään Urheilukanavan ravilähetystiä. Ravilähetykset ovat sittemmin vaihtuneet kanavalta toiselle, ja niin myös alaani vihkiytynyt, ravilei- sön mieleinen esiintyjä Niemistö.

”Seuraan raveja kaiken valveilla- oloaikani. Ravit ovat intohimo, en osaa pitää tätä aina edes työnä. Työtä on riittänyt, enkä ole joutunut sitä vielä hakemalla hakemaan.”

kolumni

Sparraaja haussa

Kun aloitin keväällä lukiolaisten aikakauslehden *Improbaturin* päätoimittajana, hankin ensi töikseni hyvän toimitussihteerin.

Tässä tapauksessa toimitussihteerin tarkoittaa avustajaa, joka saa parin päivän palkkion per lehti. Hän ideoi ja editoi juttuja kanssani, mutta hänen tärkein tehtävänsä ei ole pilkunviilaus. Hän on paljon enemmän: henkinen tuki ja palloteluseinä ja kanssaeläjä.

Kun epäröin tai fiilistelen jotain, voin soittaa hänelle. Kun haluan pohtia yksittäisen jutun yksittäistä lausetta tai lehden isoja linjoja, voin soittaa hänelle. Se on tärkeää toimituksessa, jossa ei lisäksi ole

ANNA-SOFIA NIEMINEN • sohvi.nieminen@gmail.com KIRJOITTAJA ON IMPROBATURIN PÄÄTOIMITTAJA JA VAPAA TOIMITTAJA.

”Maksaisin mielelläni palvelusta, joka säästäisi omaa aikaani ja läheisteni hermoja.

muita toimittajia.

Helsingin Sanomat kertoi heinäkuun lopulla ammattimaisesta kanssa-ajattelijasta, jonka yritysjohtajat voivat pyytää työparikseen, ajattelemaan asioita eteenpäin – johtajat kun puurtavat usein yksin. *HS:n* jutussa kolme johtajaa tapasi kanssa-ajattelijan. Syntyi oivalluksia esimerkiksi omasta johtamistyylistä ja tavasta viestiä.

Kun luin juttua, en voinut olla

ajattelematta, miten yksin vapaa toimittaja välillä työskentelee.

Päätoimittajan hommassa olen onnekas, kun pystyn tukeutumaan toimitussihteerini. Päätoimittajuus vie kuitenkin vain alle puolet työajastani. Lopun aikaa, vapaana toimittajana, kaipaan usein sparrausapua.

Juttutuokio sparraajan kanssa voi helpottaa, kun jumittaa yhden ja saman tekstin parissa ties mo-

nettako päivää. Parhaimmillaan välttää jumit kokonaan, jos tekstistä saa jo raakilevaiheessa kommentteja. Keskustelukumppani on kullanarvoinen myös ideoinnissa, ideoiden jatkokehittelyssä ja huuonojen ideoiden tunnistamisessa.

Yhtä lailla apua voi tarvita isojen linjojen pohtimiseen: mikä olisi seuraava hyvä liike uralla?

Toki lehtien ostavat toimittajat kehittävät juttuja eteenpäin kanssani, mutta eivät he ole tasavertaisia sparrauskumppaneita. Välillä vaivaan työasioilla kavereita tai puolisoa, mutta heillä on omatkin hommat hoidettavanaan.

Siksi kaipaen jotakuta, joka sparraisi työkseen. Jotakuta, jonka puoleen voisin kääntyä huoletta, koska tietäisin, että hän saisi keskustelustamme palkkion. Maksaisin mielelläni palvelusta, joka säästäisi omaa aikaani ja läheisteni hermoja.

Voisiko joku kokenut toimittaja perustaa kanssatoimittaja-palvelun?

Journalistirock tulee taas!

Pe 19.8. klo 18 • Apollo Live Club, Helsinki • Vapaa pääsy

**Mukana 10 media-alan bändiä
Tule ja kannusta kollegasi voittoon!**

JOURNALISTIROCK

facebook.com/
Journalistirock

**COMPANY
ROCK**

Companyrock.com

Journalismin sekatyöläinen

Toimittaja **Leo Zimmermann** kuoli Rovaniemellä 28. toukokuuta 80-vuotiaana. Hän oli syntynyt Viipurissa 26. joulukuuta 1935.

Lapin Kansassa, *Pohjolan Sanomissa* ja *Pohjolan Työssä* työskennellyt Zimmermann oli monipuolinen toimittaja. Hän toimi uutis-, urheil-, kulttuuri- ja politiikan erikoistoimittajana sekä eläkkeelle jäätyään arvostettuna ja ähräkkänä kolumnistina muun muassa kaupunkilehti *Roi Pressissä*.

"Leksa" oli journalisti, joka ei mahtunut rivitoimittajan raameihin. Hän oli yhteiskunnallisesti aktiivinen "kuusikymmenluku-lainen", journalismin sekatyöläinen ja kriittinen ajattelija, joka oli aina valmis teroittamaan kynänsä esimerkiksi seniorikansalaisten aseman, oman kaupunginosansa hyvinvoinnin tai Ounasvaaran jäljellä olevan metsäluon-

non puolustamiseksi. Hän hoiti kotikaupunkinsa asioita myös toimiessaan Sdp:n kaupunginvaltuutettuna ja kirkkovaltuutettuna.

Leo Zimmermann kuului Lapin värikkäisiin lehtimieslegendoihin, joka tunnettiin laajalti myös muualla Suomessa. Hänen usein suosukaisen ja kriittisen kuorensa alla asui rehellinen ja huumorintajuinen ihminen. Zimmermann oli "vanhan polven, pitkän linjan" journalisti, jolle työ oli koko elämä.

**Tapani Ranta
Markku Torkko**

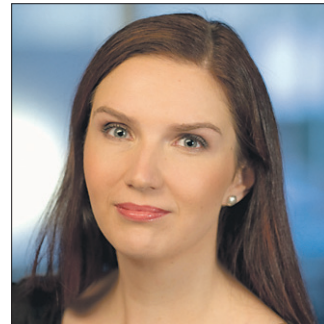
KIRJOITTAJAT OVAT LEO ZIMMERMANNIN
KOLLEGOJA JA YSTÄVIÄ.

"Keskittykää hyvään!"

Yleisradion toimittaja **Annukka Roininen** kuoli syöpään 39-vuotiaana 2. kesäkuuta 2016 Hämeenlinnassa. Annukka oli Lapin tyttö, jonka puheviestinnän opiskelu vei Jyväskylään. Sieltä matka jatkui työn perässä Helsinkiin.

A-studiossa Annukka aloitti vuonna 2006, ja neljä vuotta myöhemmin hän sai vastuulleen maanantain lähetykset. Annukan studioon istui tiukkojen kysymysten äärelle viikko toisensa jälkeen maan puhutuimpia ihmisiä. *A-studio* puhkesi Annukan myötä kukkaan, hänen ympärillään oli innostunut ryhmä toimittajia.

Journalistina Annukka halusi paitsi paljastaa asioita, myös tehdä niille jotain. Hänet palkittiin Lumilapio-palkinnolla Destiaa koskevista paljastuksista vuonna 2009. Viime vuonna hän oli ehdolla Suuren Journalistipalkinnon saajaksi *Hoivakoti kuntoon* -sarjasta.

"Jatkakaa samaan malliin, olen ylpeä teistä. Keskittykää hyvään!", oli Annukan viesti meille viimeisinä päivinään. Monista kollegoista tuli hänen läheisiä ystäviään. Annukka oli ystävänä lämmin, luotettava ja läsnäoleva. Hänen iloisena helisevä naurunsa kaikuu toimituksessamme edelleen.

Omassa elämässään Annukka keskittyi hyvään. Erityisen lähellä hänen sydäntään oli lasten ja nuorten hyvinvointi.

**Hanna Juuti, Oili Orispää
ja Tiina Salumäki**

KIRJOITTAJAT OVAT ANNUKKA ROINISEN
KOLLEGOJA JA YSTÄVIÄ.

Hiljainen vaikuttaja

Toimittaja **Kirsti Salokangas** kuoli sairauskohtaukseen 21. toukokuuta 2016 kotonaan Helsingissä. Hän oli syntynyt Porissa 29. elokuuta 1961.

Suuri luonnon ystävä menehtyi 54-vuotiaana vehreimpään kevät-aikaan vain viikko sen jälkeen, kun oli saattanut hautaan rakkaan aviopuolisonsa **Esan**.

Kirsti Salokangas opiskeli Tampereen yliopistossa 1980-luvulla. Lehtiura alkoi 1982 kesätoimittajana *Satakunnan Kansassa*. Sitä seurasivat *Turun Päivälehti* ja *Me Naiset*.

Opiskelu jäi, kun hän toimi vakituksena avustajana *Me Naisissa* 1987–90 ja sen jälkeen *Iltalehdessä*. Seurassa hän aloitti *Rock-Seura*-palstallaan ja tv-sivujen tekijänä. Kesäkuusta 1994 hän oli *Seuran* vakituinen toimittaja kuolemaansa saakka.

Seuran toimitussihteerinä hän oli 1998–2013. Vuoden 2014 alusta hänestä tuli *Seuran* ja *Suomen Kuvalehden* viikottaisen liitteen *TV-maailman* tuottaja.

Kirsti Salokangas oli työympäristönsä hiljainen, mutta luja vaikuttaja, iloinen, lämmin ja myötätelävä ihminen. Työ oli tärkeää, mutta se ei mennyt inhimillisyyden edelle.

Kovienkin paineiden keskellä hän otti työtoverit huomioon. Avustajien sähköposteihin hän vastasi aina nopeasti. Se oli synnynäinen avu ja kotikasvatuksen tulos, joka monelta alalla huippuammattitaidoista huolimatta puuttuu.

Veli-Matti Jusi

KIRJOITTAJA ON KIRSTI SALOKANGAAN YSTÄVÄ
JA PITKÄAIKAINEN TYÖTOVERI.

Kristofer och Stina, hand i hand

Journalistparet **Kristofer Gylling** och **Kristina Wallendorff** är borta. Kristofer avled den 22 maj och Kristina den 13 juni.

Kristofer och Stina inledde den journalistiska karriären på FNB men flyttade i slutet av 1970-talet till Yle, där de stannade fram till pensioneringen.

Stina var ett känt ansikte i *TV-nytt*. Hon läste nyhetssändningar men jobbade också som redaktionssekreterare.

Hon var en chef som visste vad hon ville och hon var snabb i vändningarna då det behövdes. Många minns fortfarande sina första, staplande steg som nyhetsreporter med Stina som krävande men trygg och skicklig mentor.

Kristofer jobbade framförallt

som politisk journalist. Han var lärofar för oss unga kvinnor som kom in i det rätt slutna manliga skrået på 70- och 80-talet. Hans pålästa respektlöshet retade gallfeber på politikerna och han uppmanade alltid oss yngre att aldrig nöja oss med enkla svar.

Stina och Kristofer var ett tufft par men bakom den professionella fasaden fanns en stor värme. Dörren till hemmet i Kyrkslätt stod öppen för tidigare kolleger också efter att de två gått i pension. Där kunde Stina koppla av i sin älskade trädgård och Kristofer med sudok och korsstygnbroderier.

Anne Suominen

SKRIBENTEN ÄR POLITISK JOURNALIST PÅ YLE
NYHETER, STINAS OCH KRISTOFERS
KOLLEGA OCH VÄN.

Yksi toimitus, kolme lehteä. Marika Lumme työskentelee toimittajana Etelä-Suomen Median pääkaupunkiseudun yhteistoimituksessa. Hän kirjoittaa ja kuvaa eniten Vantaan Sanomiin ja lisäksi Helsingin Uutisiin ja Länsiväylään.

Tyypillinen toimittaja

JANNE SALOMAA, TEKSTI • HELI SAARELA, KUVA

Nainen, 35–39-vuotias, työskentelee sanomalehdessä Helsingin seudulla. Hän on keskimääräinen SJL:n jäsen.

”Koiraa meillä ei ole, mutta farmariauto ja omakotitalo kyllä”, kertoo *Vantaan Sanomien* toimittaja **Marika Lumme** perheestään ja naurahtaa.

Olen aiemmin kertonut hänen olevan Journalistiliiton tyypillinen jäsen ja utelen, vastaako hän myös klassista kuvaa tyypisomalaisesta.

”Olen kiitollinen, että olen saanut koulutautua, päästä vakituiseen työsuhteeseen ja perustaa perheen. Nämä lienevät monien unelmia.”

Vakituinen työsuhde on alan murroksesta huolimatta SJL:n jäsenistössä yhä yleinen: yli puolet liiton jäsenistä työskentelee työsuhteessa, ja heistä lähes 90 prosentilla on vakituinen työ-

sopimus.

”Hienoa, että näin monella on vakituinen työpaikka. Toisaalta luku kertonee siitä, että määräaika-suudet on karsittu ja töitä tehdään pienemmällä porukalla”, Lumme arvioi.

Freelancereiden osuus (9 prosenttia) jäsenistöstä on viime vuosina hieman pienentynyt, eläkeläisten (26 prosenttia) ja työttömien osuus (8 prosenttia) taas suurentunut. Lummetta työttömyyden uhka ei huolestuta.

”Jos alkaa pelkäämään, saa pelätä koko ajan. Haluan mieluummin suunnata ajatukseni siihen, millaista kasvua alan muutos meiltä ammattilaisilta vaatii: millaiset taidot auttavat minua pysymään muutoksessa mukana? Yhtä tärkeää on myös tiedostaa, haluaako tehdä tätä työtä vielä muutosten jälkeen.”

JOURNALISTI VALITSI LUMPEEN, 36,

esimerkiksi tyypillisestä liiton jäsenestä ikänsä, sukupuolensa ja työpaikkansa (sanomalehti pääkaupunkiseudulla) takia.

Lumme on jäsenistön keskiarvoa nuorempi, mutta 35–39-vuotiaat ovat suurin ikäluokka, sillä vanhemmat ikäluokat ovat jääneet pienemmiksi 1990-luvun laman takia. Lumpeen ikäluokassa näkyy myös selvästi alan naisvaltaistuminen: 35–39-vuotiaista naisia on 64 prosenttia, kun kaikista SJL:n jäsenistä naisten osuus on 57 prosenttia. Nuorimmissa ikäluokissa naisten osuus on noussut jo yli 70 prosenttiin.

Työsuhteessa olevista jäsenistä Helsingin seudulla työskentelee 61 prosenttia. Yleisin tehtäväkuva on uutis- tai ajankohtais-toimittaja sanomalehdessä. Tarkemmin ei ole tutkittu jäsenten työnkuvaa, kuten sitä miten työ jakautuu printin ja verkon kes-

DIRECTOR'S CUT IRTISANOI KUUSI

MTV:lle tuotantotekniikan alihankintaa tekevä Director's Cut (DC) on irtisanonut kuusi työntekijää yt-neuvottelujen seurauksena. Heistä viisi on Journalistiliiton jäseniä. Lisäksi yksi työntekijä osa-aikaistettiin.

MTV:n uutisyhtiö Mediahub Helsinki siirsi kesäkuussa liikkeenluovutuksella kahdeksan työntekijää DC:lle, joka aloitti heti yt-neuvottelut. Viisi kuudesta nyt irtisanotusta on tästä joukosta. Irtisanotuissa on kuvaussihteeri, ohjaaja, kolme kuvatuottajaa ja päätetarkkailija.

DC:n luottamusmiehen **Heidi Järvisen** mukaan yt-neuvottelut eivät johtuneet pelkästään liikkeenluovutuksesta, vaan samaan aikaan Mediahub vähensi olennaisesti tilauksiaan DC:ltä.

”Neuvotteluissa yritettiin oikeasti löytää irtisanomisille vaihtoehtoja, mutta meidän työtilanteemme riippuu asiakkaiden tilauksista. Ikävää tietysti on, jos vähennystarpeet olivat Mediahubilla tiedossa ennen liikkeenluovutusta.”

MEDIAHUBIN TEKEMÄN liikkeenluovutuksen jälkeen kävi ilmi, että yhtiö lopettaa ensi vuoden alusta kuvaussihteerien käytön uutistoi-minnastaan. Liikkeenluovutuksessa DC:lle siirtyi myös ohjaajien ammattiryhmä, jonka työaika Mediahub oli jo aiemmin ilmoittanut lyhentävänsä.

Journalistiliiton edunvalvontajohtajan **Petri Savolaisen** mielestä tapauksessa on ulkoistettujen yt-neuvottelujen piirteitä.

”Isoilla mediataloilla on yleensä enemmän joustonvaraa siinä, miten töitä uudelleenjärjestellään. Pieni yhtiö joutuu helpommin suoraan irtisanomaan.”

JOURNALISTILIITTO aikoo selvittää, oliko kyseessä aito liikkeenluovutus, jossa yritykseltä toiselle siirtyy tyypillisesti toiminnallinen kokonaisuus, ei yksittäisiä ammattinimikkeitä.

”Jos liikkeenluovutuksen kriteerit eivät täyty, Mediahubin olisi pitänyt käydä yt-neuvottelut itse. Irtisanomisten osalta tutkitaan, väheneekö työ, kenen työ ja missä aikataulussa”, Petri Savolainen sanoo.

Nina Erho

Uusi aika vaatii uusia taitoja.

Suomen Journalistiliitto hakee

PALVELUJOHTAJAA

kehittämään kanssamme liiton palvelukokonaisuutta, johon kuuluvat muun muassa järjestötoiminta ja koulutus sekä uudet palvelut, kuten uraohjaus ja jäsenten palveluyritys.

Kiinnostaako? Lisätietoja: journalistiliitto.fi

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

Suomen Journalistiliitto on lähes satavuotias itsenäinen ammattijärjestö. Järjestöemme muodostuu maakunnallisista ja valtakunnallisista yhdistyksistä. Liitto valvoo jäsentensä aineellisia ja ammatillisia etuja, tarjoaa työoikeus-palveluja, julkaisee ammattilehti Journalistiä ja järjestää jäsenilleen koulutusta.

Suomen Journalistiliitto

PUHELINVAIHDE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

KÄYNTIOSOITE / BESÖKADRESS
Säästöpankinranta 2, 7.krs.
00530 Helsinki
Sparbankskajen 2, 7. vån.
00530 Helsingfors

POSTIOSOITE / POSTADRESS
Siltasaarenkatu 16, 00530 Helsinki
Broholmsgatan 16, 00530 Helsingfors
PL 252, 00531 Helsinki /
Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
(jäsenasiat/medlemsärenden)
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
fornamn.efternamn@journalistiliitto.fi

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi
www.journalistforbundet.fi

FINKA / A-KASSA
www.finka.fi
(09) 8689 400

Suomen Journalistiliitto on ammattijärjestö, jonka tehtävä on valvoa journalistien ja journalismin etuja. Jäsenkuntamme koostuu viestintä-alan ammattilaisista, kuten toimittajista, kuvaajista, graafikoista, kääntäjistä ja kustannustoimittajista.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
92. vuosikerta

SEURAAVAN LEHDEN
ILMESTYMISAIKATAULU
10/2016 aineisto 24.8
ilmestyy 1.9

ILMOITUSMYynti:
ilmoitukset.journalisti@journalistiliitto.fi, 044 755 5002

Aineisto-ohjeet, väriprofiilin
ja hinnat löydät osoitteesta
www.journalisti.fi › ilmoittajille

**VARAA ILMOITUSTILASI
AJOISSA.
ILMOITUKSET
3,00 €/PMM**

Lattia tärisemään

Juho Hämäläinen on soittanut AC/DC:tä yli kaksikymmentä vuotta, koska siinä on voima, josta saa voimaa.

NINA ERHO, TEKSTI • HANNA-KAISA HÄMÄLÄINEN, KUVA

Kun nuori **Juho Hämäläinen** 1990-luvulla etsiskeli tuttavapiiristään soittajia vetämään kanssaan lempparibändiään AC/DC:tä, tarkoituksena oli kokeilla yksi keikka.

”Sitten se paikka olikin ihan täynnä ja meillä oli aika nastaa, vaikka soitimme todella huonosti verrattuna tähän nykyiseen jyrään.”

Vaikka Dirty Deeds Indeed on edelleen samojen kaverusten bändi, osa alkuaikojen hurlumheistä on sittemmin korvautunut kunnianhimmolla. Nykyisin muutaman keikan vuodessa soittava bändi on esiintynyt Oulun AC/DC-maratonissa, Turun Ruisrockissa ja loppuunmyydyillä klubeilla.

”AC/DC:ssä kiehtoo se, että se on niin alkukantaista, alkuvoimaista ja turhasta tirsitettyä. Tavallaan matalaotsaista ja toisteista musiikkia, mutta siinä on voima, josta saan voimaa.”

VAIKKA DDI SOITTAA lainabiisejä, se ei ole mikään jukeboksi eivätkä sen jäsenet kirmaile lavalla koulupuvuissa **Angus Young**-klooneina. Ohjelmistossa on myös biisejä, joita AC/DC ei ole koskaan soittanut liveinä. Toisaalta DDI ei venytä keikoilla biisejä pidennetyillä kitarasooloilla toisin kuin esikuvansa.

”Olemme jyvaskyläläinen rockbändi, joka ruimii biisit alkuperäistä kunnioittaen mutta vähän kuin ominaan. AC/DC on kuin peruskallio, jolla pääsee arjen moniulotteisuuden seassa takomaan rintaansa ja hakkaamaan sähkökitaraa.”

DDI on soittanut AC/DC:n viiden ensimmäisen levyn biisit noin miljoona kertaa. Alun perin yksi niihin erikoistumisen

syistä oli se, että alkuvuosien laulajaa **Bon Scottia** oli laulullisesti helpompi jäljitellä kuin myöhempää **Brian Johnsonia**.

”Ensimmäisissä levyissä viehättää myös niiden punkmainen rujous ja viimeistelemättömyys. Kukaan nykytuottaja ei päästäisi läpi sellaista rupea ja räkää.”

AC/DC:N MYÖHEMPÄÄ tuotantoa Hämäläinen ei juuri ole opetellut soittamaan, koska biisien ’purkaminen’ tahtoo viedä niistä magian. Toisaalta keikkalavojen magia on ainutlaatuista.

”Hyvin yhteen soittava rockbändi on kuin aallonharja.

”Pidän siitä, kun lattia tärisee soinnun jyristessä, ilmamassat liikkuvat ja yleisö on näpeissä. Hyvin yhteen soittava rockbändi on kuin aallonharja, jolla menet tukevin jaloin mutta tietäen, että jos teet virheen, rakennelma romahtaa.”

Samoilla porukoilla on toinenkin bändi, Paha Kaksonen, joka on nimenomaan itse sävellettävän, levytettävän ja julkaistavan musiikin kanava. Vaikka Hämäläinen haaveilee keikasta Helsingin Tavastialla, muut rocktähtiunelmat ovat karisseet iän, kokemuksen ja toimittajanakin nähtyjen musiikkimaailman realiteettien myötä.

”En todellakaan kuvittele, että myisimme miljoonia enkä haluaisi kiertää ammatikseni keikoilla enkä yrittää tehdä elannokseni hittejä. Teen musiikkia sen takia, että se on mukavaa ja siksi, ettei pälli leviä arjessa.” ●

VAPAALLA

JUHO HÄMÄLÄINEN

● 45-vuotias Keskisuomalaisen toimittaja.

● Asuu Muuramessa.

● Aloitti lehdessä 1994. Tällä hetkellä Keskisuomalaisen Tänään-osaston toimittaja/vt. esimies sekä radio- ja tv-sivujen tuottaja. Siirtyy 22. elokuuta lehden sähköisten sisältöjen tuottajaksi.

● Osti ensimmäisen kitaransa, akustisen Landolan, rippilahjaroilla kesällä 1986.

◀ **Päin tulevaa.** Dirty Deeds Indeed soitti viime vuonna Jyväskylän Tanssitali Lutakossa 20-vuotisjuhlakeikkansa. "Silloin pohdimme ensimmäistä kertaa, olemmeko kymmenen vuoden päästä näin hyvässä soittokunnossa, mutta miksemme olisi. On typerää ajatella, että jotain ei pystyisi tekemään iän takia", Juho Hämäläinen sanoo.

AHDISTAAKO TÖIHIN PALUU
LOMAN JÄLKEEN?
6 VINKKIÄ, JOITA
NOUDATTAMALLA EI EHKÄ
TUNNU IHAN NIIN PAHALTA

Savon Sanomat 1.8.2016

LOMAKAUDEN LOPPU
NÄKYVÄ KATKAISUHOITO-
ASEMILLA: "NE, JOTKA
TULEVAT NYT HOITOON,
OVAT HUONOKUNTOISIA"

Helsingin Sanomat 30.7.2016

VIINA MAISTUU
SUOMALAISILLE
MYÖS TYÖAIKANA
- MONILLA JÄÄ
RYYPPY PÄÄLLE
LOMALLA

MTV.fi 21.8.2012

LOMA LOPPUI
JA ARKI ALKOI
- EROON
AHDISTUKSESTA

Anna.fi 22.8.2008

TÖIHIN
PALAAMINEN
STRESSAA -
PSYKOLOGIN
MUKAAN
HYVÄ
ILMIÖ

MTV.fi 29.7.2013

NÄIN
KATKAISET
KESÄ-
JUOMISEN

Taloussanomat 4.8.2010

JÄIKÖ
RYYPPYPUTKI
PÄÄLLE? TÄSSÄ
17 ASKELTA SEN
KATKAISUUN

Ilta-lehti 8.8.2014

JUOMAPUTKI POIKKI
HELLÄLLÄ HOIVALLA -
"EI OLE SUOTAVAA
LOPETTAA
KERTAHEITOLLA"

Yle 1.8.2014

NÄIN KATKAISET
PUTKEN ENNEN
TÖITÄ - 8 VINKKIÄ

Ilta-lehti 8.8.2014

LOMALTA PALUU EI
KAIKILLE MAISTU -
"OTTA PATTIIN NIIN
ETTEI VERI KIERRÄ"

Ilta-lehti 23.7.2012

LOMA LOPPUI,
KUINKA TAKAISIN
RUOTUUN?

Me Naiset.fi 27.8.2011

JÄIKÖ JUOMAPUTKI
PÄÄLLE? HIKOILU,
VAPINA JA TYKYTYKSET
PAHENEVAT KESÄLLÄ

Ilta-Sanomat 26.7.2012

MILLAISIA
KOKEMUKSIA
SINULLA ON
OMASTA
TAI LÄHEISESI
"RYYPPYPUTKESTA?"

Yle 29.7.2014

HALLITSEKO
ALKOHOLI
SINUA? NÄISTÄ
OIREISTA
PITÄÄ
HUOLESTUA!

Ilta-Sanomat 18.8.2014

ISKIKÖ TYÖSTRESSI
HETI LOMAN JÄLKEEN?
LUE ASIAANTUNTIJAN
5 VINKKIÄ

yle.fi 4.8.2016

KESKUSTELU
AUTTAA KATKAISEMAAN
LOMALLA ALKANEEN
RYYPPYPUTKEN

Ilta-lehti 18.8.2014

TÄNÄÄN KOITTI
PALUU TÖIHIN -
ENITEN AHDISTAA
KAIKKI

Taloussanomat 6.8.2012

